

SLOVENSKI NAROD.

Izaja vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznike.

Inserati: do 9 petih vrst 4 K, od 10—15 petih vrst 6 K, večji inserati petih vrst 8 K; notice, poslane, izjave, reklame, preklic petih vrst 12 K; poroke, zaroke velikost 15 vrst 120 K; ženitne ponudbe beseda 3 K. Popust je pri naročilih od 11 objav naprej.

Vprašanjem glede inseratov naj se priloži znamka za odgovor

Upravišтво „Slov. Naroda“ in „Narodna tiskarna“ Knaflcova ulica št. 5, pritlično. — Telefon št. 304.

Uredništvo „Slov. Naroda“ Knaflcova ulica št. 5, I. nadstropje

Telefon št. 34.
Dopise sprejema le poštano in zadostno frankovanp.
Rokopisov se ne vrata.

Posamezna številka stane 50 par = 2 kroni.

V inozemstvu 65 par = K 2.60.

Poština plačana v gotovini.

„Slovenski Narod“ velja v Ljubljani in po pošti:

V Jugoslaviji:		V inozemstvu:	
celoletno naprej plačan	D 90—	celoletno	D 156—
polletno	45—	polletno	78—
3 mesečno	22.50	3 mesečno	39—
1	7.50	1	13—

Pri morebitnem povznanju se ima daljša naročnina doplačati.
Novi naročniki naj pošljejo v prvi naročnino vedno po nakaznici.
Na samo pisarna naročila brez poslatve denarja se ne moremo ozirati.

Vasilij Popović:

Razdelitev države na oblasti.

(Srpski književni glasnik.)

Ustava v členu 95. in členu 13. odreja, da se ima razdelitev države izvršiti po prirodnih, socialnih in gospodarskih razmerah. To načelo je bilo takoj v ustavi porušeno z odredbo (člen 95), po kateri se stavi oblasti meje do 800.000 prebivalcev in nato z odredbo (člen 135), po kateri se naj Bosna in Hercegovina razdeli v oblasti v svojih sedanjih mejah.

Ta odredba, ki se tiče Bosne in Hercegovine, je v nekem oziru oblačena z dodatkom, da se lahko po edine občine ali okraji izločijo iz svojih oblasti in združijo z drugo oblastjo v sedanjih mejah Bosne in Hercegovine ali izven njih, ako na ta pristanejo njihova samoupravna predstavništva z odločitvijo 2/3 večine glasov in ako to odločitev odobri narodna skupščina. To je zopet polovičarska koncesija, ker se s tem ne dopušta, da bi se vice versa mogli okraji in občine izven granic Bosne in Hercegovine pripojiti oblastem ki nastanejo na teritoriji Bosne in Hercegovine. Razen tega je ta koncesija tudi omejena, ker se zahteva kvalificirana 2/3 večina in odobrenje narodne skupščine.

Člen 135. ustave je dal tudi Hrvatski. Slavoniji in Črni gori načela razdelitve za slučaj, da bi se razdelitev ne izvršila parlamentarnim potom, nego s kraljevo uredbi. V tem slučaju bi se naj v Hrvatski in Slavoniji osnovala štiri oblasti, a Črna gora iz leta 1913. z bokoštokorskim okrajem pa brez plevalskega in belopoljskega okrožja bi naj veljala kot ena oblast. Po teh principih se ravna tudi zakonski načrt za razdelitev države na oblasti, ki ga je 27. oktobra predložila vlada narodni skupščini v rešitev.

S tem, da je za eno oblast napravljena izjema od načela prirodne

razdelitve in vnaprej postavljen zgodovinski političen moment kot odločilen, je takoj onemogočeno tudi sosednim oblastem, da se ustanove po proglašeni načeli.

Ako se je tako že z ustavo samo omejil princip razdelitve po zemljepisnih, momentih, se je v zakonskem načrtu šlo še dalje v nvaževanju zgodovinskih in političnih ozirov. Nemara baš radi teh razlogov se je tudi določilo tako veliko število oblasti (26), kakor tudi to, da so poedine oblasti zasnovane tako male, da sploh niso sposobne za življenje in da ne morejo odgovarjati vsem nalogam oblastne samouprave, niti prenašati njenih finančnih bremen. A vendar, kjer bi morali odločevati narodno-politični razlogi, kakor v novih narodnostno mešanih krajih, tu se niso v zadostni meri uvaževali ti razlogi. Istotako bi bilo treba radi čim hitrejšega in sigurnešega narodnega izenačenja mnogo bolj in močnejše pomešati srbijske kraje z novimi. Vladin predlog razen neznatne izjeme z južnim Banatom, tega nikakor ne dela, marveč tudi vnaprej ostavlja področje Srbije povsem zase oddeljeno, dasi je v državnem in narodnem interesu, da se to področje čim bolj izmeša z novimi kraji, kar ponekod narekuje tudi gospodarsko-prometni razlogi.

Razlagajoči pobudo za zakonski načrt, vlada naglašja, da se je poskušalo okrog centrov najmočnejše gospodarske in kulturne privlačnosti grupirati po možnosti vse one kraje, ki jih objemlje gospodarski in kulturni radij dotičnega centra. Pri tem je bilo treba mestoma napraviti kompromis med sedanjostjo in bližnjo bodočnostjo. Pri grupiranju krajev v oblasti je bilo torej treba upoštevati tudi smer, v kateri se bodo po edini kraji v gospodarskem in pro-

metnem oziru kretali v bližnji ali daljni bodočnosti.

Zopet dober princip, katerega pa se je vključ vsem povdankom v predlogu le malo uvaževalo.

Nepoznavajoč gravitacije nekaterih krajev, je vlada v njih ustvarila več manjših oblasti, prepuščajoč jim, da se lahko združijo v večje oblasti v mejah člena 95. Toda ta člen računa samo z združitvijo celih oblasti, a ne kar je prirodnejše in za kar se bo takoj po razdelitvi pokazala potreba, s cepljenjem oblasti, odnosno z odcepljenjem poedinih občin in okrajev od ene oblasti in s pripojenjem k drugi oblasti.

Toda poleg vseh teh napak je storjena tudi še ta osnovna pogrška, da se ni uvaževalo razporeditve prebivalstva, zlasti ne onega v obmejnih krajih poedinih oblasti.

To bi lahko bila storila komisija, ki je bila že zdavnaj določena za to svrhu. Takisto bi bilo tudi treba poslušati nasvete priznanih geografskih strokovnjakov, v prvi vrsti g. dr. Jovana Cvijića. Dali se je teh strokovnjakov vlada v kakršnemkoli oziru posluževala, ne vem, a da se jih ni v polni meri, to se vidi iz predloga samega.

Mislim, da je načelo razdelitve po zemljepisnih momentih, ki obsega zgozno prirodne, gospodarske, prometne in socialne prilike, kakor to zahteva ustava, edino pravilno, zato bom po tem načelu poskusil podvreči kritičnemu pretresu ta zakonski načrt. Pri tem sem uvaževal življenjsko sposobnost poedinih oblasti za samostalen obstanek v gospodarstvu in finančnem oziru. Narodno politični moment sem upošteval samo v toliko, v kolikor se ne protivi izraženi nameri načelu v ustavi.

Pisec na to navaja in utemeljuje svoj predlog, da se država razdeli na 18 oblasti, in sicer: 1.) na splitsko oblast, s centrom v Splitu, 2.) na zetsko-zahumsko oblast s sedežem na Cetinju, 3.) krajiško oblast s sedežem v Karlovcu, 4.) zagrebško ob-

last s sedežem v Zagrebu, 5.) oblast Slovenijo s sedežem v Ljubljani, 6.) Vrbasko oblast s centrom v Banjaluci, 7.) Osječko oblast s sedežem v Osijeku, 8.) tuzlansko oblast s centrom v Tuzli, 9.) sarajevsko oblast s sedežem v Sarajevu, 10.) savsko-šumadijsko oblast s sedežem v Novem Sadu, 11.) beogradska oblast, 12.) šumadijsko oblast s sedežem v Kragujevcu, 13.) niško oblast s centrom v Nišu, 14.) kosovsko-raško oblast s središčem v Prištini, 15.) skopsko oblast s centrom v Skoplju, 16.) bitoljsko oblast s središčem v Bitolju, 17.) oblast mesto Beograd in 18.) oblast mesto Zagreb.

Oblast Slovenijo s središčem v Ljubljani utemeljuje takole: »Vprašanje, dali so bili kakšni drugi razlogi za razdelitev Slovenije v 2 oblasti merodajni razen fiksnega števila prebivalstva, se na tem mestu ne bomo spuščali. Vsekakor pa istovetnost kulturnih, gospodarskih in socialnih razmer ne opravičuje tega členjenja, zato bi vsa Slovenija lahko tvorila eno samo slovensko oblast.«

V kakšnem štadiju se nahaja sedaj problem o razdelitvi kraljevine na oblasti?

Na to vprašanje odgovarja »Vreme« takole:

»Vlada je v določenem roku t. j. zadnji dan 28. oktobra predložila skupščini zakonski načrt o razdelitvi kraljevine na oblasti, s katerim pa se niti ona sama ni mnogo hvalila. Ta načrt določa razdelitev, ki je naletela na veliko nezadovoljnost med poslanci. Ta vladni predlog je bil izročen posebnemu odboru narodne skupščine, kjer pa še do danes ni bil rešen. Določeni rok za rešitev tega zakonskega predloga v narodni skupščini t. j. 28. januar, je že blizu in vse kaže, da ga skupščina ne bo rešila.

Kakor se po sedanjih diskusijah vidi, se zdi, da so težkoče za razdelitev države na oblasti neopremagljive. Razen nasprotstva med Hrvati vlada tudi zelo veliko nerazpoloženje tudi v strankah, ki tvorijo vlado. Malenkostni, vaški interesi prevladujejo. Ta nedopustna zaslepljenost v veliki meri kompromituje samo idejo in vsi znaki kažejo na to, da ne bo mogla priti niti narodna skuščina niti zakonodajni odbor do sozlasnih zaključkov. Zares škoda in sramota bo, ako se bo vladi prepustilo, da se poslužuje pravice, ki ji jo daje ustava, da ona uveljavi zakon o razdelitvi države na oblasti.«

Preč od Reke!

(Dopis iz primorskih krogov.)

Kdor pozna razmere na Reki, tega zadnji reški incident ni iznenadil. Reka je na videz samostalna, ali ne more se osvoboditi italijanskega gospodarstva, a prebivalstvo tudi nima resne volje, da se oslobodi tega gospodstva. Velika večina reškega prebivalstva čuti italijansko in mrti vse, kar je hrvatsko, oziroma jugoslovansko. Seveda tega se ne brani nihče, — tudi najzagrjevaljši italijanski priseljenec ne, — da bi Jugoslovenci prinašali na Reko svoj denar in vzdržavali njeno trgovino. V tem oziru so Jugoslovenci ce-

lo tako naklonjeni, da bi hoteli, da se mora Jugoslavija celo zavežati, da svoje trgovine ne bode dirigirala drugam kot na Reko. Jugoslovenci naj bi prihajajo na Reko kupovati italijansko blago, naj prodajajo svojo robo le italijanskim trgovcem, da jo morejo potem oni z dobičkom razpečavati po svetu, ali pri vsem tem naj vedo, da morajo biti ponižni, da nimajo tu niti najmanjših pravic, niti jezikovnih, niti drugih in da morajo biti veseli, ako jih Rečani sploh trpe. Ako pa se jim včasih oplenijo in opustošijo skladišča, trgovine in sta-

Molière.

Dne 15. jan. 1622 se je v Parizu kr. komornemu slugi in dvornemu tapeniku Poquelinu narodil sin Jean. Oče ga je dal v jezuitski kolegij, kjer je užival tedanjo najboljšo srednješolsko izobrazbo. A pri jezuitih se je gojila tudi drama, in igrali so dijakl. Na pariškem mostu Pont Neuf je užival mali dijaček tudi drastične burke komedijantov; največkrat sirovi, z batinami, klofutami, brcami, preoblačenji in znamenjavami vplivajoči humor v igrah, grobih često nenravnih efektov je vzbudil v njem neodoljivo hrepenenje. Mladič Poquelin se je po želji staršev pač začel baviti s pravoslovjem, toda igralska strast je hitro prevrnila vse očetove načrte. In Jean se je posvetil igralskemu poklicu.

Neka Madeline Bejart je imela družbo igralcev, večinoma amaterskih, diletantov ter je zvala svoje podjetje »Illustre Théâtre«. Jean Poquelin je stopil v to družbo in si vzel igralski priimek Molière. Igrali so večinoma klasične tragedije, a ker niso mogli tekmovati s prvimi gledališči, je bila blagajna naivečkrat prazna. Tako je družba odšla v pokrajino, manje razvaleno in izbirčno, zato zadovoljnejšo. Od 1646—58 je bil Molière potujoči igralec ter se je naučil vsega, kar mora znati vsestranski igralec in gledališki vodja.

Zlastj pa mu je koristil ozki stik z narodom, naivnim, treznim, nepokvarjenim. Spoznal je prave ljudi brez modnega spakovanja in komedijskega, njih okus, njih simpatije in mržnje. Spoznal je, kako lažna in hinavska je pariška nadv-

ta, a plitka in nemoralna gospoda, a kako zdrav in moder je narod na deželi. In sprejemal je vase slike resničnega življenja ter videl v predstavljaju preprostim in odkritim značajem iz srede sodobne podeželske družbe, a tudi njihovih komičnih, zavedno našemljenih kontrastov po mestih najbolj dražestno nalogo umetnika. Realistični izraz v govoru in vedenju pa se mu je zdel najbolj pravi tudi zato, ker je videl, da ga ljudstvo najlažje razume in resnično ljubi. Zamrzil je torej dvorsko in aristokratsko, patetično in brezkrvno poezijo, ki je zgradila med seboj ter med svobodnim ljudstvom visok zid, ki je izpremenila Francijo v Grčijo in Pariz v Atene ali stari Rim, ki je ljudi sočasnosti oblačila v starodavni antični kostim.

Rezgetajoče smejanje in naivno lokanje, ki ga je vzbujal igralec Molière, mu je bil kašpot. Resnica v šali in resnobi nad vse! Tako je poskušal napisati iz domačega življenja tragedije in burke, ki bi dosežale vsaj isti uspeh kakor tuje, laške. Po vzoru takozvanih komedij »dell'arte« je napisal najprej nekaj dramatskih okostnic, ki so jim dali igralci v svobodnem dialogu po določenem načrtu meso in kri. Take komedije so imenovali francoski »comédies a sujet« s stalnimi figurami, premetnimi slugami, prevarantmi zakonci, smešnimi zdravniki, truffaldini, pantoloni, skaramuci.

Kasneje je Molière vse to začetniške svoje stvarce predelal in razširil. Prvo večjo komedijo »Nepremišljenec« je napisal in vpriporil leta 1653. v Lyonu; sledila ji je komedija »Ljubezenski spor«. Leta 1659. se

je vrnil v Pariz, dobil dvorano v palači Petit Bourbon, a kmalu Théâtre Palais Royal. Tu je igral in pisal svoje komedije do smrti.

Prvo njegovo literarno delo so bile »Precieuses ridicules« (1659), satira na smešno spakovanje in nenaslavno konverzacio domišljave najvišje družbe. Satira je bila smeja in ostra, a zdravi razum francoski se je z njo strinjal. Sam kralj Ludovik XIV. mu je postal naklonjen ter je moral Molière napisati nekaj iger povsem po okusu vladarjevem. Tako je vpletal baladne divertissements, pantomine in prizore, ki so zahtevali veliko razvijanje mas in pestre in razkošne opreme. Vzlic temu pa si je tudi pri teh rečeh znal rešiti svojo duhovitost in literarnost vsaj mestoma.

Leta 1661. je napisal »Šolo zakonskih mož«. V njej je pokazal, kako si lahko tudi starejši zakonci zagotovi ljubezen in zvestobo dosti mlajše žene. Toda to je bila teorija! V praksi je trpel Molière zaradi svoje ničemerne in lehkomišelnosti žene, igralkice Armande Béjart vse življenje najhujše muke nešteto krat prevaranega moža. To svojo ženo je portretiral v Agnezi »Šole zakonskih žen« in v Celimeni »Sovražnika človeštva«. In sledile so komedije »Tartuffe«, »Učene ženske« in »Skopuh«, ki so višek njegove umetnosti.

To so najslobodnejše in najsmelejše satire na hinavsko pobožnost, licemerstvo in skopuštvost sočasne francoske družbe, dvora, plemstva in meščanstva. Sarlatanstvo ničemerne učenjakove je okrcal v »Namišljenom bolniku«, smešno pohlepno po velikaštvu pa v »Meščan-

nu plemiču« in »Georgu Dandinu«. Tako je bril pogumno norce iz vseh stanov, a k sreči je užival naklonjenost kraljevo, ki je bil merodajen za literarni okus in uspehe. Niti škandal, ki so ga dvignili farizejci zaradi »Tartuffa«, mu ni mogel škoditi.

Seveda je moral neprestano dovoljevati tudi velike koncesije publiki in kralju. Tako je napisal komedijo »Les Facheux«, »Sganarello«, »Scapinove porednosti« in »Gospoda de Pourceauguac«, ki so komedije debelih efektov in trivialnosti.

Zadnje dramatično delo Molièrovo je »Namišljeni bolnik«. Že dolgo je bolehal na pljučih in bruhal kri, a pri četrti predstavi ga je zgrabil krčevit kašelj. Vendar je vztrajal do zaključka. Nato je umrl 17. februarja 1673. umrl po komediji, ki se je v nji najstrupeneje narogal zdravnikom in boleznim. Ko so hoteli na smrt bolnega pregovoriti, naj ostane doma in predstavo odpove, jih je zavrnil: »A kaj naj potem store ubogi gledališki delavci? Kako bi si mogli odpustiti, ako bi jih pripravil ob krh?«

Molière je živel večino življenja v blagostanju in je užival naklonjenost kraljevo ter spoštovanje odličnih prijateljev; vendar ni bil srečen, ker je moral trpeti mnogo zaradi svoje koketne žene, zaradi predsodkov izvestnega dela publike in sovražnosti plemstva in klera. To sovraštvo je segalo celo preko groba. Duhovščina mu je odrekla pri pogrebu cerkvene obrede, in le stežka so dosegli umetnikovi prijatelji, da so ga smeli vsaj ponoči pokopati na pokopališču sv. Jožefa. Šele leta 1817. so bile pesnikove kosti prenešene na pokopališče Père Lachaise, tik pesnika prijatelja Lafontaine.

Molière je skozi in skozi poet realizma in prvi zastopnik moderne. Raztrgal je staro šablono, zavrgel tradicijo ter iskal resničnega življenja po novih potih in mu dal izraza z novimi sredstvi. Ni originalen. Resničane veseloigre italijanske, španske in angleške, kakor tudi Plaut, Terenc in Menander so mu bili učitelji po duhu in obliki. A jih je nadkrilil! Velik je kot komik in satirik, toda kritika, tendenca, moralizovanje in duhovitost prevladujejo nad čustvom in poezijo. Svet in človeštvo jemlje tako, kakoršna sta, ne sanjari in ne stremi za velikimi ideali. Ve, da smo vsi slabši, a da ne moremo biti niti angeli, niti hudčiji. Zato mu ni zemlja niti dolina solz, niti paradiz. Resen in trezen kritik je, ki si svojega humorja ne da z ničimer pokvariti. Zato je dejal že Oethe o njem, da je »zdrav kot dren«. Po srcu je Molière dober človek, ki vse razlaga, razume in rad odpušča. Zato njegova satira nikdar ni strupena, žaljiva.

Le v »Tartuffu« je pokazal strastno jezo in mržnjo. Ker je bil odkritosrčen poštenjak, ki se mu je svetohlinstvo hinavskih lopovov gabilo, ker je smatral laž za vir vsega zla. Zato pa trpi tudi večina njegove vih figur na laži, domišljavosti in samoprevari. Vedno se je boril za istino in pristnost proti laži in po-tvorbi. Tako je bil Molière po svojem noblesnem mišljenju, po plemenitosti, dobroti in ljubeznivosti vredn učenc velikoga grškega komediografa Menandra. Ostal je vzornik umetnika značajnika. In po 300 letih se ga spominja s spoštovanjem ves kulturni svet. V tej družbi pa smo tudi Slovenci. M. M.

novanja, ako jih sramote in jih ne-
koliko pobijejo, to vse ni nič hudega,
to vse morajo Jugoslovenci ponižno
vzeti v račun in biti veseli, da se jim
ne zgodi še kaj hujšega. Tako je miš-
ljenje velike večine reškega prebi-
valstva, ne samo onih krogov, iz
katerih se rekrutirajo fašisti, ampak
tudi mišljenje Zanelle in njegovih
pristašev. Tudi Zanelle in njegovi
pristaši so v prvem redu Italijani ter
so opetovano izjavili, da žele biti
združeni z Italijo in samo za to, ker
so toliko pametni, da vidijo, da bi
Reka morala propasti, ako je zapu-
ste Jugoslovenci, se kažejo bolj tole-
rantne in delajo sladke obraze, ka-
kor pač znajo Italijani. Tudi sedaj
bodo gotovo izrazili obžalovanje
nad zadnjim incidentom in odklanjali
odgovornost. Ali bodimo prepriča-
ni, da je jugoslovenska zastava njih
prav tako bodla v oči kakor fašiste,
in da jim je napad na naše zastave
bil v velikor veselje in zadoščenje.
Ako so zastavo napadli tudi sami
fašisti, so za to vendarle odgovor-
ni vsi Rečani italijanskega mišljenja.
Oni so prisegli Italiji; oni so plo-
skali in odbravali, ko je reška so-
druga pustošila stanovanje in proda-
jalne reških Hrvatov in Slovencev,
ko je razbijala Čitalnico, napadala
na ulici vsakega, ki ga je spoznala
za Jugoslovencina. Nikogar ni bilo na
Reki, kateri bi bil glasno in odkrito
obsojal tako dejanje, ničesar se ni
storilo, niti da se taka dejanja za-
preči, niti da se kaznujejo. To ni
bila samo medstrahovlada D'Annun-
zija in njegovih legionarjev, to se je
dogajalo tudi že poprej, prvo leto po
prevratu, pa tudi že poprej, ko je
Reka živela še pod okriljem Mad-
žarske, so se na Reki dogajale take
stvari na škodo Hrvatov in Sloven-
cev in ni bilo italijanskega Rečana,
ki bi jih obsojal.

Zato se Jugoslavija ne sme dati
preslepiti od navideznega obžalo-
vanja, ki ga bodo morebiti izrazili Re-
čani, temveč se mora odločiti na to,
da jasno izreče in izvrši »proč od
Reke!«. Jugoslavija mora nehati
misliti na to, da bi kdaj Reko mogla
rabiti kot luko za svojo trgovino. Mi
moramo biti vsi prepričani, da nam
bo Reka, naj bo italijanska, naj bo
samostojna, vedno neprijateljska, da
ne smemo svojo trgovino urediti ta-
ko, da bi imela svoje oporišče na
Reki, in niti ne na Sušaku, kajti te-
ga drže Italijani in obdržijo še bog-
zna koliko časa, tudi bi od Sušaka
imela glavne koristi Reka, temveč
da se moramo s svojo trgovino od-
makniti kolikor mogoče proč od Re-
ke. Seveda to ne bo lahko. Prista-
nišči oziroma krajev, ki bi se dali
pridrežiti za pristanišča, teh nam ne
manjka. Od Sušaka pa do Senja jih
je vsepolno — Martinšček, Rakvar,
Baker, Baharac, Kraljevec, Crkve-
nica, Selce, Novi i. dr. Toda nobe-
den teh krajev nima spoja z za-
ledjem.

Železnico, ki od Zagreba vodi
k morju, so zidali Madžari, a ti so
jo nalašč zidali tako, da ne pride
do morja nikjer kot na Reki. Vendar
se jo da izvršiti. Od železniške po-
staje Bahar, ki leži še ca 300 m nad
morjem in nad mestom Baha ali od
postaje Sv. Kuzma, ki leži malo
nižje, se brez posebnih potežkoč da
izvesti do Kraljevice železnica ki se
lahko podaljša do Crkvenice in na-
prej. Tu bi ne trebalo večjih tunelov,

teren je trd in oddaljenost do Kra-
ljevice okoli 12 km je ravno toliko,
da bi padec ne bil večji od 20%. Ta-
ka železnica je vendarle tako majh-
na, da je more že sedaj izvršiti tudi
naša država, vkljub svojim slabim
finančnim razmeram. V Kraljevici je
luka zares le mala, toda dala bi se
brez prevelikih stroškov toliko ure-
diti in povečati tako, da bi se mogla
vsaj za začetek rabiti za največjo
silo.

Za našo pomorsko izvozno in
uvozno trgovino za sedaj še itak ne
potrebujejo velike luke, a potre-
bujejo luke, katera je z želez-
nico zvezana z zaledjem in katera
je naša, da se moremo v nji
slobodno gibati, in da niso naši tr-
govci prepuščeni izkoriščanju ita-
lijanskih trgovcev, in naši brodarji
odvisni od milosti reške in tržaške
sodržge. Mi vemo, da se resno štu-
dira in premišljuje, kje bi se napra-
vila velika luka za našo državo in
kako bi se spočila z zaledjem, ali do
izvršitve teh projektov bo preteklo
še mnogo let. Toliko časa pa Jugo-

slavija ne more čakati. Zato je treba
da se čimprej naredi nekaj če tudi
je samo v malem obsegu in provizo-
rično.

Čim bi Jugoslavija odprla pro-
metu tako samostojno, z zaledjem
spojeno luko, pa naj bi bilo še tako
majhno, bi se razmere takoj izpre-
menile, zakaj tudi Reka in Trst bi ta-
koj postali drugačni. Potem bi naša
država sama mogla diktirati pogoje,
pod katerimi bi puščala del svoje tr-
govine v Trst ali Reko, dokler pa ta-
ke svoje luke nima, bo naša država
vedno izpostavljena sramotnim in-
cidentom, kakršni je bil reški, ter
bo v vsem svojem gospodarskem
razvoju odvisna od milosti svojih
neprijateljev.

Zato bi pač naši državniki, ako
imajo količjak smisla za čast in go-
spodarsko neodvisnost države, morali
z največjim pospešenjem delati
zato, da rešijo takoj vsaj za silo
vprašanje samostalne luke za našo
državo.

To bi bil najboljši odgovor na
to, kar se je zgodilo na Reki.

Zgodovina se ponavlja.

Glasilo radikalne stranke
»Dobro jutro« piše na svojem mestu:
»Va fuora d' Italia, va fuora, o
straniero! (Ven iz Italije, ven, tujelec!)
Tako je izrazil leta 1858. Mercantini v
himni Garibaldiju ljubezen italijan-
skega naroda do svobode in sovražstvo
do tujca.

Ko je sardinski poslanik na dunaj-
skem kongresu zahteval neodvisnost
celotne Italije, je rekel vsemogočni
avstrijski minister Metternich: Lom-
bardijci morajo pozabiti, da so Italia-
ni. Moje pokrajine v Italiji ne potre-
bujejo nobene druge medsebojne zveze
kakor pokornost cesarju.

Mazzini pa je govoril: Verujemo v
sveto zvezo narodov, verujemo v svo-
bodo in enakost narodov, v nacional-
nost, v narodno zavest, verujemo v
svoje domovino. Naša je bodočnost!

D' Azeglio je rekel: Evropa mora
vedeti, da Italija nima druge alterna-
tive nego sužnost ali popolno neodvis-
nost svobodnih narodov.

Ta mistični evangelijski bratstva svo-
bodnih narodov je propovedoval Maz-
zini Nemcem, Čehom, Srbom itd. ter
vstvarjal novo Evropo.

Severni del Italije je pripadal Av-
striji, ki je pošiljala tja avstrijske
uradnike in vojake. Avstrija je štela
papeža in napoleonskega kralja pred
upori njih podanikov. V Italiji so vla-
dali tuji.

Neki angleški državnik je sveto-
val pobeglu predsedniku beneške
republike, naj se pokori avstrijskemu
gospodstvu, ki takrat (1854) ni bilo ta-
ko neznosno in ta mu je odgovoril: Ne
zahtevamo od Avstrije, da vlada blago,
ampak da zapusti našo zemljo.

Poskusi Avstrije, da germanizira
lombardsko - beneško pokrajino, so bi-
li brezuspešni, ker je bil globok jez
med Avstrijo in Italijani.

Načelo: Italija farā da se je bilo
moč in temelj italijanskega osvobo-
denja. Vkljub vsemu avstrijskemu od-
poru se je Italija s pomočjo Francozov
in Nemcev prva ujednila. Toda Av-
strija je pridržala Tirol. Zato se je us-
tarila v Italiji stranka, ki je zahte-
vala za Italijo vse kraje, kjer se go-
vori italijanski — Italija irredenta.

Kakor se je avstrijska zločinska
vladarska hiša borila z vsemi sredstvi
proti osvoboditvi in ujedinenju Italije
tako je delala tudi z vsemi drugimi,
katerim je Mazzini propovedoval evan-
gelij bratstva in svobode.

Ko je junška Srbija v balkanski
vojni po dveh zmagah zahtevala izhod

na morje, je to prepračila Avstrija.
Zato je bilo sovražstvo napram Avstriji
vedno večje, istočasno pa se je vedela
vera v osvobodjenje in ujedinenje vseh
bratov Srbov, Hrvatov in Slovencev.

Srbija je govorila: Evropa mora ve-
deti, da nimamo druge alternative nego
smrt ali popolno neodvisnost svobod-
nih narodov. Ne zahtevamo od Avstri-
je, da vlada blago, ampak da zapusti
našo zemljo.

In vkljub vsemu odporu Avstrije
se je zgodilo isto, kar se je zgodilo z
Italijo pred šestdesetimi leti. Nacio-
nalna revolucija l. 1918. je osvobodila
in ujednila brate Srbe, Hrvate in Slo-
vence.

Stara grošnica Avstrija in sovra-
žnica človeškega rodu je plačala svojo
greho s razdorom svojega gnilega to-
lesa.

Pri ujedinenju Italije l. 1870 je
pridržala Avstrija na severu Tirol, se-
daj pa je Italija ugrabila ujedinenim
bratom Srbom, Hrvatom in Slovencev
tudi severno-zapadne kraje. Ko je naša
država zahtevala neodvisnost bratov
Srbov, Hrvatov in Slovencev, je odgo-
vorila Italija: Istra, Gorica in drugi
kraji morajo pozabiti, da so Slovani,

ki potrebujejo samo zvezo pokornosti
kralju. Kakor je Avstrija hotela pre-
prečiti italijansko ujedinenje, tako ho-
če sedaj Italija nasprotovati delu na-
šega ujedinenja. In ravno na istih
točkah, kjer je Avstrija zadala udarec
Italiji je udarila sedaj Italija kralje-
vino Srbov, Hrvatov in Slovencev. In
še več. Italija skuša spraviti na pra-
stol pregnane Habsburžane, o katerih
je rekla sama, da so sovražniki človeš-
kega rodu.

Čudne in karakteristične je podob-
nost med borbami Italijanov in Jugo-
slovcov za svobodo in ujedinenje.
Avstrija je propadla, na njeno me-
sto stopa Italija in igra njeno vlogo.
Avstrija je ustvarila italijansko, Ita-
lija pa slovensko irredento.

Nikdar si nismo hoteli prisvojiti
tuje lastnine in želimo živeti v miru z
vsemi svojimi sosedi in predvsem z
italijanskim narodom, ki nam je pro-
povedoval evangelijsko svobodo. V miru
lahko delamo za domovino in člo-
veštvo.

Ne želimo italijanskemu narodu,
da bi se v bodočnosti obnovila usoda
igralca iste vloge. Zato upamo, da se
bo italijanski narod pravočasno iztrez-
nil in rekel: nočemo tako!

Mi verujemo v sveto zvezo narodov,
verujemo v svobodo in enakost narodov.

v nacionalnost, v narodno zavest, ve-
rujemo v sveto domovino. Naša je bo-
dočnost!

Ne zahtevamo od Italije, da vlada
blago, ampak da zapusti našo zemljo.
Noi faremo da sē!

Dr. Ninčič o registraciji ra- palske pogodbe.

— Beograd, 13. januarja. (P. B.)
Minister za zunanje stvari dr. Ninčič
je sprejel ravnanja agencije »Avala«.
Na vprašanje, kakšen je bil neposredni
povod zahtevi, da se rapalska pogodba
registrira pri Zvezi narodov, je odgo-
voril dr. Ninčič:

Za to ni bilo nikakega neposredne-
ga povoda. Italijanska vlada in naša
vlada sta imeli pravico in dolžnost, da
po čl. 18. zahtevata, da se pogodba za-
beteži v protokolu ter smo postopali sa-
mo po predpisu tega člena. Lahko bi se
bilo to zgodilo tudi prej in bi to lahko
storila tudi rimska vlada. Vprašanje
momenta je postranskega pomena, ker
se vpiš v protokol Zveze narodov en-
krat mora izvršiti.

Ravnatelj »Avala« je dalje omenil,
da se v enem delu časopisja trdi, da so
dogodki v Šibeniku dali neposredni po-
vod zahtevi naše vlade in da je to
predznak energične akcije za izvršitev
rapalske pogodbe.

Minister je odgovoril: To ni točno.
Uverjen sem, da se bo glede šiben-
škega dogodka mogel hitro najti spo-
razum med obema vlada. Sicer pa
taki incidenti ne morejo kaliti odnoša-
jev dveh držav, ki želita živeti v prija-
telstvu.

Uverjen sem, da se more spor, ki
obstaja med nami in Italijo radi tega,
ker se rapalska pogodba ni izvršila,
poravnati v prijateljskem sporazumu.

Ta pogodba nam nalaga boleste-
no žrtvo, toda ker smo jo podpisali, jo mo-
ramo lojalno izvršiti. Na drugi strani
pa ni dvoma, da se tudi v Rimu zave-
dajo tega, da ni take vlade v kraljevini
SHS, ki bi pristala na kaj več, kakor
smo obvezani po rapalski pogodbi.

Striktna in brza izvršitev te po-
godbe bo tvorila podlago za najboljšo
odnosa dobrega sosedstva med naš-
ima dvema narodoma, ker je sicer v
naši zunanji politiki težko najti drugo
vprašanje, ki bi nas razdvajalo, dočim
je polno skupnih interesov, ki nas na-
vajajo k skupnemu delu.

Zato mislim, da se bo vprašanje iz-
vršitve rapalske pogodbe moglo brzo
spraviti z dnevnega reda. Ni treba no-
bene energične akcije z naše niti z
italijanske strani. Dost je ako realno
razumemo obojestranske svoje in-
terese.

Načrt vojnega zakona.

—d Beograd, 13. januarja. Narod-
ni poslanec Milan Pribičević je
stavil vojnemu ministru generalu Vašiču
o novem zakonu glede ustrojstva
vojske nastopno vprašanje:

1. V javnost prihaja vest, da je v
glavnem generalnem štabu in v vojnem
ministrstvu že izdelan načrt novega
vojnega zakona, kar bi bilo zelo ko-
ristno, ker je naš novi državni zbor
na njeno današnje sestavo, posebno pa
z ozirom na skušnje iz prošle velike
vojne nov zakon o ustroju vojske
zelo potreben. Da bi se točno vedelo,
kaj je na tej stvari res, prosim za od-
govor, v kakšnem štadiju se nahaja iz-
delava tega zakona.

2. Ako je zakonski načrt izdelan,
prosim za odgovor, kakaj se ne dovoli,
da ga spoznajo ne samo parlamentarni
krogi, temveč tudi širša javnost, kar bi
bilo v korist vojske, čije ureditve mora
zanimati vsa javnost, ker tangira tolike
interese vsakega posamnika in vsega
naroda. Za vojsko bo samo škodljivo,
ako se stopi s tem zakonom pred parla-
ment nenadoma, dočim bo mnogo bo-
lje, ako se zakon prej v javnosti dis-
kutira.

3. Ako zakonski načrt še ni izdelan,
prosim za odgovor, ali se bo pravočasno
objavil, ko bo izdelan.

Pravica zmaga.

Italijanska perfidna politika rodi
za nas kar najboljši uspeh. Svet spo-
znava našo pravico in povabi dobiva-
mo dobre zaveznike. Ne bo dolgo in vsa
laska politika bo razkrinkana pred
svetom in ta moralna pomoč Evrope
nam bo bistveno pripomogla k zmagi.
Zato je potrebno, da ne prezremo za
nas ugodnih vesti tujih velikih listov
in zato prinašamo sled. iztice iz »Sa-
colae« z dne 7. januarja o nastopu švi-
carskih listov proti Italiji.

Švicarski poročevalec »Secolae« pi-
še v tej številki iz Zeneve, da se tam
vedno bolj kažejo uplivi jugoslovenske
propagande in navaja v tem oziru dva
švicarska lista. Tako poroča dnevnik
»Suisse« samo na podlagi jugosloven-
skih informacij ter hvali Jugoslavijo,
da je apelirala na Zvezo narodov, s čer-
mur je dokazala, da se zaveda svoje
pravice. Prav vehementno pa napada
g. Du Bouchet v »Journal de Ge-
neve« Italijo zaradi šibenjskih dogod-
kov. V tem članku pravi Bouchet, da je
čisto gotovo, da so bili Italijani tisti, ki
so izvajali dogodek, njih streljanje v
množico pa zaznamuje kot početje, ki
je v zasmeh elementarnim mednarod-
nim običajem. »Kaj naj rečemo na to,
da se izkrova patrola v tujem mestu brez
vednosti krajevnih oblasti in kaj naj
rečemo o poveljniku ladje (n. Audace)
ki si izbire božični praznik, da gre in
da manifestira na hrupen način v tujih
vodah, ko dobro zna, da je njegova za-
stava nepriljubljena. In da strelja s
svojimi strojnimi puškami v množico?«
— Nato govori list o izpremembah la-
ske politike, kako je Torretta zavrgel
Sforzino politiko in kako intridirajo
Italijani na vseh koncih in krajih. »Jo-
urnal de Geneve« končno odločno odo-
brava Pašičevo politiko in pravi, da je
pravilna.

Ta članek je zadel Italijane tako
zelo vživo, da je italijanski konzul
proti članku svedeno protestiral, s ka-
kim uspehom, žal »Secolae« ni pove-
dal.

Italijanski švicarski žurnalisti pa
so v znak protesta izstopili iz novinar-
skega društva »Cercle de la Presse«,
ker je njegov predsednik g. Chapuisat,
ravnatelj lista »Journal de Geneve«.

Naš uspeh je torej popoln in ev-
ropejsko javno mnenje pričenja polago-
ma spoznavati resnico. Zato je prav in
dobro, da nadaljujemo Italijani s svojo
taktiko, da razbijajo francoske konzula-
te kot v Turinu in da nasedajo za-
vozniki vojske kot na Reki in v po-
slednjem času ameriksanske v Šangaju.
Svet jih bo tako vsaj spoznal in verjel
tudi nam, kadar pridemo na dan z istr-
skimi grozodejstvi.

V nasprotju s javnim mnenjem pa
bo morala tudi Italija popustiti ali pa
je zadena katastrofa.

Pravica zmaga!

ČESTITKE K KRALJEVI ZAROKI.

—d Beograd, 13. januarja. Češko-
slovaški poslanik na našem dvoru je po-
setil ministrskega predsednika g. Pašiča
in mu čestital k zaroki N. Vel. kralja.

—d Atene, 13. januarja. Minister
za zunanje stvari je včeraj posetil g.
Balugadžića, pooblaščenega ministra
kraljevine SHS. In mu čestital k zaroki
kralja Aleksandra I. List »Protheus«
objavlja članek, v katerem veli, da je no
bukareškem dogovoru očitno, da mo-
re Srbija svojo novo situacijo na Bal-
kan konsolidirati samo s pomočjo ko-
operacije dveh držav, ki sta zmagali v
zadnji vojni. Zaroka v Bukarešti bo še
bolj združila te tri balkanske narode,
ki so v vojni prestali toliko izkušenj.

Joseph Bédier:

Tristan in Izolda.

Roman.

Drugo poglavje.

MORHOLT IRSKI

Tristrem seyð: Yviva,

Y wil defende it us knizt.

Sir Tristrem.

Ko je Tristan dospel tja, so nosili
Marke in vsi njegovi plemiči obleke
globoke žalosti. Kajti irski kralj je
bil oborožil svoje ladijce, da bi upo-
stočil Kurnwal, ako bi se Marke še
brani, kar je storil že petnajst let,
plačati tribut, ki so ga bili plačevali
prej njegovi predniki.

Vedite namreč, da so po starih po-
godbah Irce dobivali od Kurnwala vsa-
kega prvega leta tristo funtov bakra,
v drugem letu tristo funtov finega
srebra in v tretjem letu tristo funtov
zlata. Vsakega četrtega leta pa so od-
vajali tristo mladeničev in tristo de-
vlic v starosti petnajst let, kakor jih je
določil zreb iz rodbin kurnwalskih.

Tega leta je poslal irski kralj v
Tintagel velikana, viteza Morholta,
da sporoči njegovo zahtevo; kralj je
imel njegovo sestro za ženo, in veli-
kana ni premagal še nihče.

Kralj Marke je z zapечатimi pi-
smi pozval vse plemiče svoje dežele na
dvor, da čuje njih svet.

Določena dne, ko so bili baroni
zbrani v obokani grajski dvorani, in je
Marke sedel na prestol pod baldahin,
je govoril Morholt takole:

»Kralj Marke, čuj poslednjiš spo-
ročilo irekega kralja, mojega gospoda!
On te pozivlja, da končno plačaš tri-

but, ki si mu ga dolžan. Ker si se branil
predlogo, zahteva, da mi še danes
izročiš tristo mladeničev in tristo de-
vic v starosti petnajst let, kakor jih
določil zreb med rodbinami kurnwalski-
mi. Moja ladja, ki je usidrana v luki
tintagelski, jih odpelje, ker postanejo
naši sužnji. Vendar — in samo take,
kralj Marke, izvzamem kakor se spo-
dob — če hoče kdo tvojih plemičev v
dvoboju dokazati, da zahteva irski
kralj vse to po krivici, poberem njego-
vo rokavico. Kdo izmed vas, gospodje
kurnwalski, se hoče boriti za svobodo
svoje domovine?»

Baroni so se v zadregu spogledali,
potem pa so povesili glave. Eden si je
dejal: »Nesrečnik, le oglej si staturo
irekega Morholta: močnejši je nego
štirje silni možje! Pogled njegov meč:
ah ne veš, da zaradi čarovnije pod
njim glave najhrabrejših junakov kar
lete s trupov, odkar pošilja irski kralj
tega velikana, da sporoča njegova iz-
sivjanja deželam, ki so mu pokorne?
Reveš, mar hočeš v smrt? Oemu sku-
šati Boga?»

Drugi je mislil: »Ali sem vas
vzredil, dragi sinovi, za suženjstvo, in
vas, drage hčerke, za nečistice? To-
da moja smrt bi vas ne rešila.«

In vsi so molčali.

Še enkrat je vprašal Morholt:

»Kdo izmed vas, gospodje kurn-
walski, hoče vzeti mojo rokavico? Po-
nujam viteško borbo: kajti od danes v
treh dneh hočevo odriniti na barkah na
otok Saint-Samson sredi morja pred
Tintagelom. Tam se hočevo, vaš vitez
in jaz, sama poskusiti z orožjem, in
slava, da je sprejel tak boj, bo odsevala
na vas njegov rod.«

Molčali so še vedno, in Morholt je
bil podoben sokolu, ki so ga posadili
v kletko z majhnimi pticami: ko vstopi,
onema vsi.

Tretjič je dejal Morholt:

»No torej, vi plemeniti gospodje
kurnwalski, ker se vem zdi ta odloča
najdostojnejša, zberajte za svoje otro-
ke in jaz jih odpeljem! Toda ne bil bi
mislil, da prebivajo v tej deželi samo
sužnji.«

Tedaj je Tristan sklonil pred kra-
ljem Markejem svoje koleno in je re-
kel:

»Gospod kralj, ako mi hočete iz-
kazati to milost: jaz hočem na boj.«
Zaman, je poskušal Marke, da bi
ga prerogovoril. Tako mlad še je bil Tri-
stan kot vitez: kaj naj mu pomaga nje-
gova hrabrost? Toda Tristan je ponu-
dil svojo rokavico Morholtu, in Mor-
holt jo je sprejel.

Določena dne je Tristan sedel
na svojo paradno posteljo ter se je dal
za ponosno borbo oborožiti. Nadel si
je oklep in šlem iz kaljenega jekla.
Plemiči so jokali iz sočutja za junaka
in sramu pred seboj.

»Ah, Tristan,« so dojeli, »škrabi
vitez, lepi mladenič, zakaj nisi raje
jaz nego ti sprejel boja? Moja smrt bi
prinesla manjšo žalost tej deželi!«
Zvonovi so zvonili, in vsi, plemiči
in preprosti, stari, otroci in ženske,
so spremljali Tristana med solzami in
molitvami na obalo. Še vedno so upali,
zakaj upanje živi v človeškem srcu ob
najpčnejši hrani.

Tristan pa je sam stopil v čoln ter
je veslal na otok Saint-Samson. Mor-
holt je razpel na svoj jambor jadro iz
bogatega škrlata ter je prispejal prvi na
otok. Pridrtil je barko na bregu, Tri-

stan pa je svojo barko, ko se je do-
taknila pešaka, z nogo pahnil v morje.

»Vazal, kaj početaš?« je vzkliknil
Morholt; »in čemu nisi privedel svoje
barka kakor jaz?»

»Vazal, čemu?« je odgovoril Tri-
stan. »Le eden izmed naju odide živ
odtod: mar ni ena barka zanj dovolj?»

In odkorakala sta v sredino otoka,
spobna pa sta se dražila z izživajoči-
mi besedami.

Nihče ni videl trde borbe. Toda
trikrat se je zdelo, kakor bi morski
veter prinasel besne vzkrike do obale.
Tedad so žone vile roke v znak žalosti
ter so jokale na ves glas; Morholtovi
tovariši, ki so se brezskrbni zbrali
pred svojimi šotori, pa so se smejali.
Končno, okoli devetih, se je videlo, ka-
ko se je v daljavi razprostrlo bagreno
jadro; Irčev čoln je odplul od otoka
in zadonel je krik obupanosti: »Mor-
holt! Morholt!»

Ko pa je postal čoln bližje viden,
se je pojavil nenadoma na višini vala
vitez, visokozravan na prednji krmi:
v vsaki roki je vhtel meč: bil je Tri-
stan. Hipoma je zletelo dvajset čolnov
na morje, da ga privedejo, in mladi
možje so se vrgli v valovje. Junak pa
je skobel na kopno, in — medtem, ko
so matere na kolnih poljubljale nje-
gove jeklene čevlje, je zaklical Morhol-
tovim tovarišem:

»Gospodje z Irske! Morholt se je
vrlo trzil. Glejte: skrhani so moj meč,
kso njegovega razila je obhtel v nje-
govu lobanji. Odpeljite ga domov, tisti
košček jekla, gospodje: to je tribut
kurnwalski!»

Nato je stopil v Tintagel. Na nje-
vi poti so mahalci otroci, ki jim je pri-
nesel odrešenje, vriskajoč s zelenimi

vojami in bogate preproge so razobes-
tili z oken. Ko pa je med triumfalnim
petjem, med bučanjem zvonov, tromb in

vojno-odečni radionici v Vevčah. Pred.

— Ljudskošolskemu učiteljsstvu. Akad. socialno - pedagoški krožek je priredil dne 9. t. m. diskusijo o prvem členu zakonskega načrta za narodna šola, katere so se udeležili šef oddelka za prosveto in vere dr. Skaberne, vaučil prof. dr. Ozvald, docent dr. Rostohar, višji šolski nadzornik Wester, ravnatelj učiteljskega prof. Dokler in več drugih pedagogov. Vsi so se strinjali v tem, da je 1. člen pomanjkljiv in da se na vzgojo sploh ne ozira. Dr. Skaberne je opozoril na francoski šolski zakon, ki stavi za namen ljudskih šol: telesno, intelektualno in moralno vzgojo. Prof. Ozvald je formuliral namen ljudski šoli sledeče: Ljudska šola vzgaja otroka tako, da bo takrat, ko doraste, v stanu se samostojno udeleževati gospodarskega in duševnega življenja narodovega. Dr. Rostohar je stavil grško harmonično vzgojo za vzor ter zahteval tudi za naš harmonični razvoj telesa, intelekta, srca in volje. Prof. Jeran je poudarjal samostojnost gojencev ter odklanjal vzgojeni sistem, ki nudi edino umsko in neporabno izobrazbo. Ker se tako vелеvažno vorašanje ne da rešiti kar na enem sestanku in je zato treba temeljitaga razglabljanja, je predlagal dr. Skaberne, naj se Akad. soc.-ped. krožek obrne na vse učiteljske in vsa javnost s povikom, da pošljejo svoja mnenja, kritiko in eventualne predloge za novo formulacijo 1. člena do 25. januarja odboru Akad. soc.-ped. krožku na univerzi v Ljubljani. O poslanem gradivu se bo razpravljalo na posebnem javnem sestanku krožka, če morda se sprejme resolucija, ki se z zbranim materialom vred pošlje ministru prosvete v Beograd. Prosimo žim večje udeležbe pri tej anketi. — Odbor.

Smrt generala Sturm-Jurišiča.

— Beograd, 14. jan. (Izv.) Včeraj ob 5. popoldne je preminil general Pavle Sturm-Jurišič, stari prijatelj in zavezanec našega junaka kralja Petra I. Osvoboditelja. Pred dnevi je general obolal na pljučnici. Čim je kralj Aleksander zaznal za težko bolezen generalovo, je včeraj dopoldne pohtel in obiskal generala na njegovem stanovanju. General je radostnim srcem še čestital Nj. Vel. kralju k zari in romunsko kraljično, želeč mu najboljšo srečo v rodbini in v vodstvu vladarskih poslov. Kralj se je pristočno poslovil od bolnika. Popoldne ob 17. pa je general umrl.

Pokojni general je bil rodom iz Bištrice pri Gorlicah v Gornji Sloveniji. Sprva je bil mlad pruski oficir in se je leta 1870. udeležil vojne proti Franciji. V tej vojni se je seznanil z našim pokojnim kraljem Petrom. Seznanitev je prišla na tale način: Kralj Peter se je, kakor znano, udeležil bojev proti Nemcem na francoski strani kot poročnik-dobrovoljec. V teh bojih je bil kralj ujet. Prepeljali so ga v nemško taborišče, kjer je vodil nad ujetniki nadzorstvo poročnik Sturm, ki je z njimi zelo človekoljubno postopal. Radi njih se je sprl s trdnjavijskim poveljnikom. Pomagal je namreč kralju Petru pri begu. Kralj je srečno pobežal zopet na francosko stran. Sturm je

kmalu zapustil nemško armado in odpotoval v Srbijo. Ko je bil kralj Peter I. 1908 izbran za srbskega kralja, je našel svojega starega prijatelja, ki si je med tem našel še drugo ime, Jurij. Takoj ga je imenoval za svojega prvega pobočnika. General Sturm-Jurišič je bil zvest svojemu kralju.

Pokojni general se je udeležil vseh vojn, ki jih je vodila Srbija v letih 1876, 1912 in 1914 dalje. Sprva je bil navadni poročnik, toda s svojo strokovno izobrazbo se je povzpelo do visokega generalnega čina. Začetkom svetovne vojne je general Sturm-Jurišič poveljeval drinski diviziji v boju na Ceru proti Potiorekovi avstrijski vojski. Pozneje je hrabro in odločno odbijal vse napade združenih avstrijskih in nemških čet pri Smederevu. S kraljem je delil usodo domovine in šel preko albanske Golgote. V nadaljnjih letih svetovne vojne je bil general Sturm-Jurišič poslan v posebni misiji v Petrograd k carju Nikolaju. Takrat je obiskal tudi jugoslovenske dobrovoljske čete v Dobruži.

General Sturm-Jurišič je pred dnevi obolal na pljučnici. Do zadnjega časa je vestno opravljal svojo službo. Vodil je pisarno za red. Pokopan bo danes ob 13. popoldne na državne stroške z vsemi vojaškimi častmi.

Telefonska in brzojavna poročila.

Zopetni obisk kralja Aleksandra v Bukarešti.

— Beograd, 14. januarja. (Izv.) Današnja »Epoha« javlja, da obišče Nj. Vel. kralj Aleksander tokom prihodnjega tedna v spremstvu ministrskega predsednika g. Nikole Pašića in zunanjega ministra g. dr. Momčila Ninčića v Bukarešto svojo zaročenko in njene roditelje.

Poroka po Veliki noči.

— Bukarešta, 13. januarja. (P. B.) Kralj SHS je predvčerajšnjem zapustil Romunijo. Poroka bo o Veliki noči v Beogradu.

MINISTRSKI SVET.

— Beograd, 14. januarja. (Izv.) Za včeraj pričakovana seja ministrskega sveta se ni vršila pod predsedstvom Nj. Vel. kralja Aleksandra. Začetkom seje je vojni minister general Vašić obvestil tovariše, da je umrl general Pavle Sturm-Jurišič. V kratkem govoru je vojni minister omenjal velike zasluge pokojnega generala, ki je bil zvest, udan svetovalca in borilec blagopokojnega kralja Petra I. Osvoboditelja. Vojni minister je predlagal, da se pokojnik pokoplje na državne stroške. Ministrski svet je predlog odobril. Dalje je ministrski svet razpravljal o vsebini razglasa narodu, v katerem naznanja kralj svojo zaroko z romunsko kraljično.

FINANCIRANJE JADRANSKE ŽELEZNICE.

— Beograd, 14. jan. (Izv.) Kakor Vaš dopisnik doznava, se je osnoval ameriški komite, v katerem so zastopani tudi ruski finančniki, za gradnjo Jadranske železnice. Ta komite vodi pogajanja z vlado, da dobi koncesijo za gradnjo železnice Beograd - Valjevo-Metković-Split, s postransko progo Kabela-Sinj. Komite ima velik kapital na razpolago.

DEBATA O VLADNI DEKLARACIJI.

— Beograd, 14. januarja. (Izv.) Na prihodnji seji narodne skupščine prične debata o vladni deklaraciji glede delavnega programa narodne skupščine. Debata je določena na 3—4 dni.

RAZPRAVA PROTI KOMUNISTIČNIM POSLANCEM.

— Beograd, 14. januarja. (Izv.) Pred prvoinstancijskim sodiščem za mesto Beograd je pričela včeraj ob 3. popoldne kazenska razprava proti bivšima komunističnima poslanca Tristi Kaleroviću in Kostu Novakoviću in proti trgovskemu agentu Milanu Pupiću radi pregreška proti zakonu za zaščito države. Oba komunistična poslanca sta obdolžena, da sta skušala obnoviti komunistično stranko in nje delavske sindikate, kljub temu, da so bili na podlagi gorenjega zakona razpuščeni. Obtožba sloni na številni korespondenci, ki so jo zapletili pri obeh poslancih. Oba komunistična poslanca sta se v Sarajevu posluževala trgovskega agenta Pupića, ki je imel na pošti svoj predal, kamor sta naslavljala pisma svojim zaupnikom. Oba komunistična poslanca sta pri razpravi izjavila, da je Pupić popolnoma nedolžen, ker niti vedel ni, da prihaja njiju korespondenca v njegov predal. Korespondenca, ki je bila zaplenjena, je zelo kompromitirajoča, kajti podaja material, kako sta skušala obtožena obnoviti komunistično stranko in nje organizacije. Razpravi je prisostvovalo mnogo izbrancev občinstva. Razprava je trajala pozno do večera in je bila preložena. Javni obtožitelj Rasković zahteva obsodbo na podlagi zakona za zaščito države. Danes se razprava nadaljuje.

AVSTRIJSKO MADŽARSKA PODAJANJA.

— d Dunaj, 13. januarja. Ministrski predsednik Bethlen odpotuje nočjo ob 22. s posebnim vlakom v Budimpešto. Več del madžarske delegacije ostane še na Dunaju.

— d Dunaj, 13. januarja. Sedanja pogajanja z Madžarsko se čujejo v prvi vrsti izvedbe beneškega protokola in jamstev za pravice, ki jih je Avstrija pridobila s tem protokolom. Predmet pogajanj so nadalje realizacija v beneškem protokolu določenih načelnih obveznosti Madžarske, vračanje škode, ki jo je Avstrija trpela vsled prekasne predaje Burške in končno ureditev vprašani železnice, prometa in zakupa ter vračanje pasazne pravice po železnicah, ki vodijo skozi Sopron.

VELIKA DELAVSKA KRIZA V AVSTRIJI.

— Dunaj, 14. jan. (Izv.) V Avstriji je nastopila v industriji velika kriza. Vse tovarne so začele odpustiti delavstvo. Nastaja velika brezposelnost. Posebno se občuti ta kriza v industriji avtomobilov. Kakor javljajo iz Steyra, so tamosnje tovarne odpustile nad 500 delavcev. Kot razlog odpustitvi navajajo, da ne morejo tovarne konkurirati nemškim izdelkom in da je velikega vpliva na razvoj te industrijske panoge visoki kurz češkoslovaške krone.

Cannes.

— Cannes, 13. jan. (Havas) Nepričakovana vest o odstopu Brianda je pri tujih odposlancih vzbudila živahno pozornost. Izrazili so Loucheurju svoje obžalovanje nad tem korakom.

— d Rim, 13. jan. Kakor poročajo listi, je poslal ministrski predsednik Bonomi Brianda in Lloyd George pismo, v katerem izraža upanje, da je francosko-angleški garancijski dogovor priprava za splošno zvezo evropskih držav. Bonomi smatra, da bi bilo bolje, ako bi se vprašanje jamstva poreske meje na konferenci v Cannesu na bilo razpravljalo. Italija je odložena temu dogovoru, ker se nanaša le na eno fronto.

— Cannes, 13. jan. (Reuter) Reparijska komisija je sklenila, da dovoli Nemčiji začasen odlok plačevanja.

— d Pariz, 12. januarja. O vzrokih svojega odstopa je izjavil Briand zastopnikom časopisja, da je bil prisiljen demitirati, ker bi bil moral sicer privoliti v razpravo prijavljenih interpelacij. Na te interpelacije pa ne bi bil mogel odgovoriti. Z druge strani bi mu bilo nemogoče, počakati na konec razprav, ne da bi se prekinilo delo vrhovnega sveta. Zadnje pa je bilo nemogoče.

— Cannes, 14. jan. (Izv.) Nemška delegacija je včeraj zvečer odpotovala.

NAČRT ZVEZNE POGODBE MED FRANCIO IN ANGLIJO.

— Pariz, 13. januarja. Pogodbeni načrt, ki ga je izročil ministrski predsednik Lloyd George ministrskemu predsedniku Briandu, vsebuje nastopne določbe:

Člen 1. Za slučaj neposrednega, neizvzanega napada zoper francosko ozemlje od strani Nemčije se postavi Velika Britanija takol s svojimi pomorskimi, kopnimi in zračnimi vojnimi silami na stran Francije.

Člen 2. Pogodbeni stranki potrjujejo ponovno skupni interes, ki ga predstavljajo za njiju členi 42, 43 in 44 versajske mirovne pogodbe in stopita v dogovor, ako bi grozila kakršnakoli kršitev omenjenih členov ali ako bi se pojavil dvom o njih pojmovanju.

Člen 3. Pogodbeni stranki se v ostalem zavežeta, da se sporazumeta v slučaju, ako bi Nemčija podvela kakršnekoli vojaške, pomorske ali zračne odredbe, ki bi se ne skladale z versajsko mirovno pogodbo.

Člen 4. Predstoječa pogodba ne nalaga dominijskega britanske države nikakih obveznosti razen in dokler jih ne odobri obojni dominijski.

Člen 5. Predstoječa pogodba ostane v veljavi 10 let in se bo mogla po preteku tega časa sporazumno obnoviti.

Z VSEH KONCEV SVETA.

— d Washington, 13. januarja. Iz države Veracruz (Meksiko) javljajo o vedno večjem revolucionarnem gibanju.

Viljem Rohman:

Okrajni ekonom.

Razpis služb okrajnih ekonomov, ki se imajo pri okrajnih glavarstvih namestiti in napovedano zmanjšanje uradništva, je dalo povod, da je v zadnjem času v tem listu izšel članek, ki se obrača proti ustanovitvi kmetijskih služb v Sloveniji s trditvijo, da je kreiranje novih služb okrajnih ekonomov docela nepotrebno in da naj država raje tukaj štedi. Po tam izraženem mnenju zadostuje, če imamo za vso bivšo Kranjsko samo enega okrajnega ekonoma in ravno tako samo enega za vso bivšo Stajersko. Avtor članka, ki je upravni uradnik, trdi dalje, da je vsa kmetijska statistika več ali manj brezplodna in nevedna visokošolskih študij, ker se na tako kompiliranje statističnih tabel razume vsak pisarniški pomočnik (!). S predavanji pa bi bili okrajni ekonomski tako malo zaposleni, da bi bila država le oškodovana s takimi službenimi sinekurami.

Prav je, če se odkrivajo iz uradnih krogov razni nazori, prav pa ni, če se hoče na ta način delati javno mnenje in če se hoče s takimi izkrivljenimi nazori v naprej diskreditirati nujno potrebno ustanovitev kmetijske službe po deželi.

Stvar je načelne važnosti in potrebuje odgovora, da se ne bodo prizadeji krogi zavajali in napačno poučevali.

Ekonomski ali kmetijski služba je pri nas v Sloveniji še docela nerazvita in se ne da primerjati s tako službo po drugih naprednih državah, ki so v tem pogledu daleč pred nami. Dokler smo bili pod bivo Avstrijo, smo bili pri nas v tem oziru menda najbolj zastopavljeni. Prav lahko smo si v tem času jemali za zgled našo Dalmacijo, ki je imela po zaslugi takratnega deželnega kulturnega nadzornika prav zgledno urejeno kmetijsko službo. Stela je po vseh okrajnih glavarstvih svoje strokovne referente in potne učitelje, ki so vsestransko delali na razvoju in napredku domačega kmetijstva, in reči moram, v splošnem s prav ugodnim uspehom.

Podobna organizacija se je uvedla tudi v Srbiji, če tudi z nekoliko manjšim uspehom, ker je manjkalo kvalificiranih moči. Prav po tem zgledu srbske ekonomske službe se ima sedaj tudi pri nas vpeljati ta služba, da bo po celi državi njena organizacija enotno izvedena.

Kako potrebna bi bila taka organizacija za uspešno državno gospodarstvo, to smo prav živo čutili med vojno in prej, ko je bilo treba skleniti trgovske pogodbe, poslovati različnim vojnim centralam itd., in ko je manjkalo na vseh koncih in krajih potrebnih podatkov in zadostne izvedenosti o statističnih zadevah naše kmetijske produkcije. Čudno, da se na vse to tako hitro pozabili! Takrat je vsak čutil, kako koristna in potrebna bi bila dobro izvedena organizacija ekonomske službe in koliko dobrega bi lahko storila ne le za pospeševanje domačega kmetijstva, ampak tudi za bolj uspešno vodstvo državnega gospodarstva. Vsak je čutil velike vrzeli, ki so se kazale v pomankljivem znanju domače produkcije po deželi in med pogoj dobrega državnega gospodarstva, ki se je takrat tikalo pred vsem splošne prehrane prebivalstva in živine s pomočjo lastne produkcije.

Takrat so se ad hoc improvizirale organizacije različnih komisarijev in komisijonarjev iz poklicanih in nepoklicanih krogov.

Danes je pa po vseh teh izkušnjah, v prvi vrsti pa za uspešnejši napredek našega kmetijstva nujno potrebno, da se ekonomska služba izvede in postavi na solidno in trdno podlago. Vsako okrajno glavarstvo mora dobiti ekonom, ki naj postane pomočnik, učitelj, organizator, voditelj in sploh duša kmetijskemu napredku in gospodarskemu pokretu v okraju. Naši kmetje potrebujejo pospeševanja, naši gospodarji pa strokovnega vodstva in gospodarske organizacije! Naloge so tedaj velike in dela ne bo manjkalo, tudi če ekonom ne bi imel nobenega poskusnega posestva, oziroma poskuševališča in bi se morali vsi potrebni poskusi vršiti edinele na zemljiščih raznih zasebnih posestnikov.

Če potrebuje vsaka posamezna kmetija svojega gospodarja, ki naj jo vodi in obdeluje, potem potrebuje vsa politična okraj z vsemi svojimi kmetijskimi interesi in potrebami vsaj ene strokovne moči, ki naj mu posveča v občini blagor ondotnega gospodarstva vso svojo skrb in svoje delo!

Glavno je sedaj, da dobimo za ekonomsko agilno moč in kvalificirane strokovnjake, važno pa tudi, da bo vodstvo ekonomske službe v rokah priznanega kmetijskega strokovnjaka, ki bo znal dajati potrebne direktive, potrebno iniciativo in ki bo znal izvajati tudi potrebno nadzorstvo, za kar je poklican edinele strokovni večak in nikakor ne upravni uradnik.

Smatram slednjič za potrebno, da podam v glavnih potezah še delokrog okrajnih ekonomov, da se nepristransko poučimo o važnih nalogah te institucije. Predvsem se morajo ekonomski seznaniti z razmerami in potrebami svojega okraja in morajo v ta namen stopiti v stik z veljavnejšimi osebami, s katerimi se imajo pogovarjati in posvetovati o korakih in sredstvih, ki bi bili potrebni za uspešnejši razvoj in napredek gospodarstva. Veščim očesom jim je motriti in proučevati pomanjklivosti dosedanjega gospodarstva. Po-

sebnost skrb morajo obračati na društveno delovanje različnih kmetijskih organizacij, kakor kmetijskih podružnic, gospodarskih združenj itd. Podpirati jim je težnje vseh teh organizacij in delati na to, da se obstoječe organizacije popolnijo in nove ustanavljajo. Predpostavljeni oblastni upravi morajo postaviti predloge za pospeševanje vseh kmetijskih panog in izdelati potrebne načrte, predlagati predpise in navedbe. Po svojem okraju morajo prirediti ljudna praktična predavanja in poučne tečaje, da poučujejo na ta način ljudstvo o vseh važnih kmetijskih vprašanjih, ki se tičejo izboljšanja raznih gospodarskih strok. Udeleževati se imajo po možnosti gospodarskega življenja in delovanja pri posameznih gospodarskih organizacijah svojega okraja in podpirati vse strokovni pouk, ki se izvaja na gospodinskih tečajih, na ljudskih šolah, kmetijsko nadaljevalnih tečajih itd. Oni oskrbujejo kmetijske posaje in poskuševališča, ki se v ta namen ustanavljajo, in vodijo razne po-

skuse, ki so posebne važnosti in ki se imajo prirediti pri posameznih kmetijskih pravicah za povzdigo domače produkcije. Prav važna naloga jim pripada tudi pri sestavljanju kmetijske statistike, ki jo ne smemo omejevali in ki zahteva temeljitega vpogleda in ni tako enostavna, ako naj odgovarja dejanskemu položaju in potrebam dobrega državnega gospodarstva, kakor jo slika neimenovalni in nepozvani kritik ekonomske službe, ki o tem le preozito kaže svoje napačno naziranje in nezadostno umevanje kmetijskega položaja.

Naloga, ki čakalo tedaj naše okrajne ekonomne, so vsestranske in velike. To se je povdarjalo tudi pri zadnjem kmetijskem svetu kot na kompetentnejši instanci v Beogradu, ki si je osvojilo to akcijo in jo hoče še na širšo podlago postaviti.

Za sedaj pa moramo pozdravljati vse prizadevanje naše vlade, da hoče v kratkem izvesti tudi v Sloveniji nujno potrebno organizacijo ekonomske službe.

Kultura.

— Poldnevnik. Na četrtkovem koncertu godbe dravske divizije je imela velik uspeh Dvořakova skladba »Poldnevnik« ki je zložena na Erbenovi baladi, ki se v prevodu glasi: Dete je pri klopi stalo, — dolgo dolgo plakalo, — »Ko bi malo vsaj molčalo, — malo vsaj počakalo. — Ura skoraj bo poldneva, — oče vrne se domov, — v peči vse mi prekipeva — in obed se ni gotov. — Glej, tu voz, konjiček skače, — tam je ptiček brzonog... — Dete meče proč igrače, — ne uolazi se mu lok. — Dete plaka, plaka, plaka, mati v jezi zakriči: »Poldnevnik!« — »Nj! ne dam, porednež ti.« — Opoldneva baba stara — s saboj te odnese naj. — Nekdo se pred hišo šara — dver odpre se na strežaj. — Majhna, grbasta in siva, — preko glave črni šal, v sobo stopi baba kriva, — kot da vrasla je iz tal. — »Daj otroka.« — »Bog pomozl.« — Bog odpusti mi moj greh. — Matt gleda v tih grozi — poldnevnik je v dvreih. — K mizi tiho se približa, — kakor senca skoz sijal, — mati v strahu se prekriza, — dote stisne v naročaj. — Starika nji se bliža, plazi, — mati v kot pred njo beži, — smutno svetilo v obraz — se žareče ji oči. — Že je tu — roke steguje — mati v strahu zakriči: — »Ali nihče me ne čuje, — o pomozi, Bože ti.« — Čuj — en, dva, tri — ura bilje — v stolpu poldne zavoni, — nekdo v veži se odkrije, — mož pri vratih obstoji. — Žena je na tleh ležala — dihala težko, težko, — a na prsih je stiskala — svoje detece — mrtvo. — Iz »Češko antologije«.

— Preslava Mollerove 300 letnice v Ljubljani in Mariboru. Dne 15. januarja 1922. preteče 300 let, kar se je porodil veliki francoski pisatelj veselih iger Jean B. B. Poquelin Moliere, ki si je kot intimen gledališki umetnik pridobil neveljnih občinstvo sploh 3 Mollerove komedije in sploh francoskega gledališča. Ker so med francosko in slovensko kulturo že dolgo ozki stiki in ker zlasti Francozi kažejo proti nam Jugoslovenom prijateljsko mišljenje, je naša kulturna in politična dolžnost, da se tudi Slovenci dostojno spomnimo tega francoskega literarnega velikana. V ta namen se bodo na drž. gledališču v Ljubljani uprizarjale za občinstvo sploh 3 Mollerove komedije in sicer: »Namišljen bolnik«, »Smešne precioze« in »Zlahtni meščani«, za dijaštvo pa dve drugi veseli igri istega pisatelja ob znižanih cenah. Dnevi za te uprizoritve še niso določeni; predstave se izvrše kadar bodo igre naštudirane. Kot prva se bo predstavljala igra »Zlahtni meščani«, kot theatre pare. Pokrajinska uprava je obenem odredila, da se vrši na vseh srednjih in meščanskih šolah ter na učiteljskih Slovenije ali v soboto, dne 14. ali v ponedeljek, dne 16. januarja 1922 preprosta spominna slavnost. V ta namen se zbere zadnjo uro pred sklepom pouka vsi učenci ozir. vse učenke v določenem šolskem prostoru n. pr. v te. lovalnici. V pozdravnem govoru pojasni ravnatelj zavoda v kratkih besedah v svrhu slavlja, na kar naj poudari eden izmed profesorjev v kratkem, a jedrnatem govoru črtice v življenju Mollerovem in razloži njegov veliki pomen za povzdigo francoske gledališke umetnosti. Obenem se učenci ljubljanskih učnih zavodov opozore, da se bodo v namen proslave Mollerove v narodnih gledališčih v Ljubljani in v Mariboru predstavljala ena Mollerova vesela igra za učence po znižanih cenah.

— »Sproski književni glasnik« od 1. januarja 1922. ima sledečo vsebino: Rekonescenti (pripovedka) Dragiša Vašić. — Poslednji dom, Milan Kašanin. — More (pesma) Aleksa Santič. — Pesma duše, Aleksa Santič. — Tri pesme, J. Dučić. — Stražilovo, Miloš Crnjanski. — Ponočna misa: Franci Vile-Gripen. — Engleska drama I srpska istorija, Vlada Popović. — Podela zemlje na oblasti, Vasilij Popović. — Književni pregled: Isidora Sekulić. — Načelni pregled: Pavle Popović. — Pozorišni pregled: Niko Gavrilović. — Umetniški pregled: Miloje Mićević. — Politički pregled: Inostrani. — Beleške.

— Vladimir G. Korolenko umrl. L. Andrejev, Al. Blok in zdaj Vl. G. Korolenko! Strašne ruske razmere ubijajo ruske učenjake, umetnike in tudi

najboljše pisatelje. Korolenko je bil menda senior ruskih leposlovcev. Pisal je v dobi, ko so stali Turgenjev, Dostojevskij in Tolstoj na vrhuncu ugleda in popularnosti; zato se njegov talent ni dovolj opazal. V zvezi temu je Korolenko velik leposlovec in njegova dela so prevedena v mnoge svetovne jezike. Poleg Gorkega je bil Korolenko edini predrevolucionar, ki je po prevratu ostal v Rusiji. A Korolenko ni simpatiziral z boljševizmom. Vendar je ostal v zvezi s svojimi visoki starosti delaven do zadnjega. Pisal je »Spomine« kot zaključek svojim zbranim spisom. Rojen je bil leta 1853. v Žitomiru. Študiral na tehniku v Moskvi in Petrogradu ter bil obenem korektor in novinar. L. 1875. je bil Korolenko zaradi činov revulcijskih socialistov pregnan v Sibirijo med Jakute. Tam je začel pisati svoje krasne sibirskie novele in črtice. Po desetletnem prognanstvu se je nastanil v Niž. Novgorodu in se posvetil slovstvu in novinarstvu. Bavl se je z malimi ljudmi, z muzikom, židi, preganjenci in trinit. Pisal je krasen slog in bil resničen poet. Tudi Slovenci dobro poznajo vsaj nekatera njegova dela; večina na iz nemških prevodov po javnih knjižnicah.

Mariborsko gledališče.

(Premijera hlapca Jerneja).

— Cankarjeva proslava v Mariboru. Uprava Narodnega gledališča v Mariboru je za sredo 11. januarja priredila v proslavo Cankarja premijero »Hlapca Jerneja« in njegova pravica. To najboljšo Cankarjevo delo je gosp. Skrbinek v davetih slikah priredil za oder. To je bilo silno mučno delo. Povest je porazdeljena na 18 poglavij in kraji dejanja se menjavajo nad tridesetkrat. Prireditelj v zadnji gledališki reviji »Dram« sam priznava, da mu že radi te razbirljivosti ni bilo mogoče vsega dela dramatičirati in to tudi z ozirom na nedostatek odra. Zato tisti, ki so tako sluhali, da se »Hlapec Jernej« a svojo pravico spravi v Mariboru prvič na oder kot prava drama, niso prišli na svoj račun. Nasprotno pa je prireditelj zelo zadovoljila vse one, ki so vedeli, da se povest skrajšano predstavi le v slikah in in so bili zadovoljni, kako jih izvrši tudi tehnično Skrbinek kot režiser. Koncu vsake slike je sledilo živahno odobravanje, posebno pa po sedmi sliki. — Na policiji prestolnega mesta. V prvi sliki se predstavlja sedmina pri Sitarjevih po umrlem gospodarju. (V povesti se vrši ta dogodek pri Stržinarju). Tu je poleg glavnega junaka dobro pogodil vlogo mladega Sitarja (g. Grom), le malo pretrd je bil. II. slika: Pred županovo krčmo (župan g. Porhe). S to sliko preneha do zadnje slike nastop več oseb. Zdržena so v njej tri poglavja. III. slika: Na tihcu. — Jernejeva pot v noči od svojega doma iskal svoje pravice. Tu se vrši razgovor z Gostacem študentom (g. Škrli). IV. slika: Na deželnem sodišču, kjer Jernej iz ust mladega sodnika (g. Mikulič) že vdrugič izve, da ni pravice na svetu. V. in VI. slika nam Jerneja predstavlja v zaporu s potuhom. VII. slika: Na policiji prestolnega mesta, kjer Jernej ne pušča do cesarja, zadnje instance za njegovo pravico, je občinstvo še najbolj fasciniralo. Skoro istotako je vplivala tudi osma slika: Pri župniku na Betajnovi. Jernej do te poti švedra globoko veroval, postane tu brezbožnik, ker ne najde svoje pravice tudi ne pri Bogu. Prizor zadnjega nastopa z župnikom (g. Bratina) je bil tudi za mnoge živo naravnost pretresujoč. V daveti kot zadnji sliki pred goričim Sitarjevim domom nastopa zopet več oseb (vsečani). Za tiste, ki Jerneja niso poznali iz povesti, je bil konec Jerneja in njegovo pravico v tej sliki skoro pretežak. G. Skrbinek se je pokazal rojenega za hlapca Jerneja; motili so harmonijo obeh oseb le prebela obleka junaka. Tudi v splošnem se je dobro izražalo. Le dijalog »Na tihcu« je bil od strani »študenta« pramač elišen, potepuh v ječi (g. Kovič) pa je nekoliko pretiraval sicer izborni vlogi. Pomanjklivosti na odru je bpaži gotovo najbolj Skrbinek sam. V celoti smemo biti s tem prvim poskusom zelo zadovoljni. Predstava je bila dobro obiskana, posebno od nižjih slojev.

Pristopajte k „Jugoslovenski Matici“.

Novi vestil.

Ljubljani 14. januarja 1922.

— **Kralj Aleksander Prvi. Ministarstvo za notranje stvari je z odlokom z dne 2. januarja 1922. št. 14.681 ex 1921, naznanilo predsedstvu pokrajinske uprave, da mu je predsedništvo ministrstva sveta dostavilo naslednji dopis:** »Stopiši na prestol kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev je Nj. Vel. kralj Aleksander — drugi po vrsti vladanja — z imenom Aleksander prvi kralj (glasom čl. 56. ustave) Srbov, Hrvatov in Slovencev iz dinastije Petra I. Karadjordjeviča. Z ozirom na to je naziv vladarja naše nove kraljevine Aleksander Prvi (I.) kralj Srbov, Hrvatov in Slovencev ter prosim po nalogu g. predsednika ministrskega sveta kabinet, naj se pri navajanju Nj. Vel. kralja rabi samo to ime.«

— **Bivanje kraljevskega princa v Ljubljani.** Po poročilih iz Beograda se v beogradskih dvornih krogih za trjuje, da ima kralj Aleksander namen že v najkrajšem času odrediti, da bo po eden član kraljevega doma Karagjorgjevičev stalno bival v Zagrebu in v Ljubljani. V Ljubljani se baje stalno nastani princ Pavle v Zagrebu pa kraljevič Djordje. Glede nakupa palače za kraljevskega princa v Ljubljani se baje že vodijo pogajanja, ki se nahajajo že tik pred zaključkom. (Naš list je svoječasno poročal, da je dvor kupil »Cekinov grad«). Po naših sedanjih informacijah so se pogajanja za »Cekinov grad« dejansko vršila, vendar pa ne vemo, dali so se končala z uspehom. Uredništvo.)

— **Koroško vprašanje postane aktualno?** Kakor so listi poročali, se je konferenca v Cannesu dotaknila tudi vprašanja priključitve Avstrije k Nemčiji. Da-li je konferenca v tem vprašanju zavzela kakšno precizno stališče, ni znano, zdi pa se, da Francija ni več tako brezpogojno nasprotna temu projektu, kakor je bila sprva. Ker je znano, da je Anglija od vsega začetka zavzemala v tem vprašanju dokaj prijazno stališče napram Avstriji, ni izključeno, da postane to vprašanje v bližnji bodočnosti zares aktualno. S tem pa bi za nas zopet stopilo v ospredje koroško vprašanje. Sedanja naša meja proti Avstriji ni baš ugodna: v slučaju vojne bi Avstrija s Karavank ogrožala vso našo Gorenjsko. Seveda Avstrije same se nam ni baš, ako stoji tudi na Karavankah, drugačen pa je položaj, ako se Avstrija združi z Nemčijo. Potem bi stala velika Nemčija na Karavankah, od koder bi imela samo en skok na Jadransko morje. V tem slučaju bi naša kraljevina morala zahtevati čim najugodnejše meje proti svoji nemški sosedu, to je, da se meja pomakne s Karavank proti severu ali z drugimi besedami povedano, da se nam prizna vsa slovenska Koroška. Nadejamo se, da bo naša vlada svoječasno znala s primernimi sredstvi uveljaviti to našo zahtevo, ker smo prepričani, da bosta naš postulat načelno podpirali Francija in Anglija, pa tudi Italija, ako je — pametna, zakaj z Veliko Nemčijo bo imela preje opraviti ona, kakor pa Jukoslavija.

— **Pameten ukrep.** Kmalu po novem letu je začela ljubljanska davčna administracija razpošiljati plačilne naloge za davek na vojne dobičke iz leta 1919, ki je po sedanjih zakonih zadnje davčno vojno leto. Že okolnost, da se dobri 2 leti pozneje pošiljajo strankam davčni predpisi za gospodarsko završeno dobo, naravno ne obuja veselja med prizadetimi. Dejstvo pa, da so nekateri davčni predpisi te vrste silno visoki in daleč presegajo zmajljivo mero zlasti davkoplačevalcev rokodelskega in malotrgovskega stanu, je vzbudilo celo nevihtno nevoljo in ogorčenje v krogu ljubljanskih davkoplačevalcev. Naš list, ki se vedno zavzema za upravičene interese prebivalstva, je pred nekaj dnevi opozoril na absolutno potrebo, da mero davka in za pravično presojo davčne dolžnosti strank, katere so dobile pretirane vsote predpisane. Naša finančna delegacija, kateri treba priznati uvidenost, je sedaj hvalevredno odredila — kakor beležimo na drugem mestu — da bodo davčni predpisi za vojni davek 1919 pravilno izterjali le tedaj, če je odmerno podlago ugotovila cenilna komisija. Ker se bodo vsi slučaj, v katerih je davčna administracija po starih predpisih sama brez cenilne komisije ugotovila davčno podlago za dohodnino, ki je mero davka tudi za davek na vojne dobičke, predloženi naknadno cenilni komisiji, da končno ugotovi odmerno podlago, bo cenilni komisiji dana prilika, da presodi izvršene odmere in ugotovi dohodke, ki jih smatra za primerne. V vseh primerih, v katerih izpremeni cenilna komisija odmerno podlago, bodo izdani novi plačilni nalogi. Ta ukrep je pameten in umesten ter se je nadejati, da bo imel ugodne uspehe.

— **Zahvala.** P. n. gospodu Eliju Predoviču, veletržcu v Ljubljani, se izreka v imenu Vincenčevih in Elizabetnih konferenc, dnevnih zavetišč in ubožnih zavodov najiskrenejša zahvala za bogato božično obdarovanje z mesnino.

— **Odvetniška vest.** Nar. poslanec g. dr. Vekoslav Kukovec, odvetnik v Celju, se namerava v treh mesecih preseliti s svojo pisarno v Maribor.

— **Odlikovanja funkcionarjev velesejma.** V imenu Nj. Vel. kralja je danes ob 11. dopoldne pokrajinski namestnik, minister g. Ivan Hribar izročil odlikovanja funkcionarjem in izvršiteljem ljubljanskega velesejma. Slovesnost se je vršila v vladni palači. Pokrajinski namestnik je imel kratek govor, v katerem je poudarjal gospodarski pomen velesejma, ki je po osvojenju pokazal slovensko delo in razvoj slovenske industrije, trgovine in obrti, omenil je dalje velopraktični pomen velesejma, ki je sveta pokazal, kaj premore slovenski um. Končno je nastopal zasluge posameznih odlikovancev, ki so pripomogli s svojo energijo do visokega razvoja industrije, trgovine in obrti. Po govoru je sledila izročitev redov. Red Sv. Save III. reda so prejeli: gg. sekijski načelnik, dvor. svet. dr. Rudolf Marn, veleindustrijalec Fran Bonač, kot predsednik odbora velesejma, Vinko Majdič, veleindustrijalec, Drag. Hribar, predsednik Zveze industrije, Peter Kozina, veleindustrijalec. Z istim redom odlikovani, za razvoj tujskega prometa zaslužni dr. Val. Krišper je vsled bolezni odsoten. — Dalje z redom IV. reda: arh. Josip Costaperaria in Ivan Jelačin ml., veletrgovca in tovarnar. Radi bolezni je bil odsoten veleindustrijalec Avgust Zabkar. Z redom V. reda: predsednik zveze obrtnih združenj Eng. Franchetti in Iv. Rebek iz Celja. V imenu odlikovancev so se zahvalili v toplih besedah Fran Bonač, Dragotin Hribar in Eng. Franchetti. Vsi so naglašali in izražali idejo, da naj po političnem osvobođenju sledi gospodarsko osvobođenje, da naj vsi delujemo za procvit in napredek trgovine, industrije in obrti s pomočjo meročajnih činiteljev. Koncem slovesnosti so vsi skupno z zbranimi zastopniki Trgovske zbornice, Zveze industrije, Južne železnice, Trboveljske družbe, uradništva oddelka za trgovino in obrt vzkliknili: »Živel kralj Aleksander! G. Peter Kozina je slednjič izročil g. pokrajinskemu namestniku zbirko 50.000 dinarjev za fond trgovskih in obrtnih šol.

— **Sentjakovski gledališki oder v Ljubljani.** Florijanski ulica 27. I. Danes v soboto, 14. jan. in jutri v nedeljo, 15. jan. ob 8. zvečer Milčinskega salona »Brat Sokol« in Murmukova burka »Napoleonov samovar«. Predprodaja vstopnic v Sentjakovski napredni knjižnici danes od 5.—7. zvečer.

— **Docent dr. Ivan Matko se je vrnil in zopet ordinira od 2.—4. popoldne v Mariboru, Slovenska ulica 4.**

— **Predavanje prof. Veberja dne 15. t. m. se zaradi Molitvene proslave preloži na nedeljo, 22. t. m. ob pol 11. Društ. sluš. fil. fak.**

— **Slike milijonske vrednosti v Ljubljani.** Domači umetnik Langus, ki je umrl pred več desetletji, je zapustil mnogo slik, ki so se tekom let razkropile po svetu. Nekaj teh slik se je sedaj našlo v Ljubljani in so na prodaj, kakor smo se informirali pri lastnici, ge. Golobovi na Sv. Jakobu nabržeje št. 29. Za te umetnine se zelo zanimajo naši umetniški krogi in tudi zasebniki pri nas doma, pa tudi v Zagrebu in celo na Dunaju. Strokovnjaki so nedvomno dokazali, da ne gre za kake, bodisi še tako dobre kopije, ampak za prave originale starih mojstrov. To je potrdil tudi ravnatelj neke svetovne galerije slik. Pri dveh slikah gre absolutno za delo klasičnih mojstrov samih. Pri »Portretu plemiča« gre nedvomno za Van Dycka, dočim je pri »Magdaleni Tizian se sporen, ker prihaja tudi lahko Rubens ali Correggio v poštev. Pri »Damskem portretu« gre skoraj gotovo za Mackarta, pri »Kanaanski vojnik« za Rubensa, pri »Portretu Tirolcev« pa za Defreggerja. V zbirki se nahajajo še dela Dunajskih akademij in potujočih italijanskih umetnikov, vse umotvori prejšnjih stoletij. Ugotovljeno je, da slike niso kopije, ampak originali. Sporno je le še vprašanje, ali ne gre pri enem ali drugem delu za šolo dotičnega mojstra. Na vsak način je, kakor rečeno, dognano, da gre pri dveh slikah za klasične mojstre same. Zlasti Van Dyckova dela so zelo redka in se, kolikor doslej znano, vse njegove slike nahajajo v raznih galerijah in muzejih svetovnega slovesa. — Slike predstavljajo milijonsko vrednost, in se ni čuditi, da se zanjo zanima tudi inozemstvo. Ker je naša država tako revna na umetninah, zlasti na slikah klasičnih mojstrov, bi bilo želeli, da ti umotvori ostanejo doma in da ne romajo v inozemstvo, kakor se to dogaja v Avstriji, kjer so Anglaži in drugi antantni državljani z zdrav valuto pokupili malone vse umetnine.

— **Tatjana dan.** Med ruski begunci je mnogo dijakov visokošolcev, ki živé tako, kakor morejo, pač živeti dijaki-begunci. Na dan sv. Tatjane, ki je zaščitnica dijaštva, prirede naši Rusi pod pokroviteljstvom Kola jugosl. sester Tatjanin dan to je 25. t. m. Osiči dobiček je za bedno rusko dijaštvo. Program bo raznovrsten in sicer so pričneli ob 4. potujoči koncerti v kavarnah Union, Zvezda, Slon in Evropa. Ob 8. zvečer bo pa v veliki dvorani Narodnega doma veliki koncert, kjer bodo pele naše najboljšje umetnice in umetniki. V sokolski telovadnici bo pa Variété Kolb jugosl. sester priredi nekaj paviljonov, kjer se bo servirala kava, čaj, vino, pivo itd. Po koncertu pa zaraja naša mladina, dočim se zberejo napolnili v Variétéju in prosti zabavi.

— **Železničarjem!** Z ozirom na nasprotujoče si vesti, ki jih objavlja dnevno časopisje in ki povzročajo med železničarstvom še večje vznemirjenje in neorjantiranost, izjavljamo: Po poročilu predsednika vrhovnega vodstva koalicije v Beogradu, se v ministrstvu saobračaja in finansijskem odboru nadaljujejo razprave o zahtevah koalicije. Da uplavimo na čimprejšnjo ugodno rešitev stavljenih zahtev, smo danes brzojavno predlagali predsedniku vrhovnega vodstva, da se vrhovno vodstvo koalicije takoj sestane v Beogradu. Opozorjamo ponovno železničarstvo, da so meročajna samo ona poročila, ki jih objavljamo s podpisom »Koalijski odbor«.

— **Koalijski odbor.** — 49 litrov opojnih pijac na osebo v Sloveniji — to je signatura naših razmer. Poldrugo milijardo kron na leto po grlu! Pri tej dražini in pri tej bedi!... In mi bi tem kričedim pojavom nasproti ostali hladni?! Kdor ima še kaj srca za dom in rod, zgani se! Vsi prijatelji ljudstva — na noge! Drugo nedeljo, 22. januarja, bo veliko, celodnevno zborovanje in posvetovanje v Unioni, kako ustaviti povodenj pijančevanja in razuzdanosti med ljudstvom. Tudi izide »Prerode«, glasnik za pravno povzdigo naroda. Cena letno samo 10 dinarjev. Kdo bi jih ne dal z veseljem za tako stvar? Samo en liter vina manj! Med maso mora, a še pred med inteligenco! Sprejmite ga dobrohotno!

— **Pravilnik za izvrševanje uredbe o organizaciji finančne kontrole.** Ta pravilnik, ki obsega 42 strani, je izšel v 4. številki »Uradnega lista« ter se dobiva, dokler ga je kaj v zalogi, izjemoma po 5 dinarjev.

— **Bolezni v Mariboru.** Nestanovitno med mrazom in toploto (6—8° nad ničlo) se hitro menjajoče vreme je povzročilo v Mariboru razne bolezni posebno v vrstu in sicer v tako izrednem številu, da je bil v ponedeljek samo en zdravnik klican k več kot 20 obolelim. Širi se tudi tifus in nove vrste očesne bolezni.

— **Izgon iz države.** Za nedoločen čas sta izgnana iz države delavca Kolompar Juri in Kljun Ivan.

— **Tatvine perila.** Perilci Korošec Marija, iz Bizovika, je bil 9. t. m. na Aleksandrovi cesti št. 7 iz vozička ukraden precel veliki zavoj perila. Perilci Breskvar Marija pa je bilo 9. t. m. v Florijanski ulici ukraden perilo v vrednosti 1900 K.

— **Nesreča in nezdoga.** Rudarska nesreča. Francetu Sotošek, premogarju v Rajhenburgu, je pri delu odletel kos premoga v levo nogo in ga ranil. — **Padec.** Franc Sturm, knjigovodja, stanujoč Pot v Rožno dolino je domov grede padel in si pri padcu zlomil desno roko v členku. — **Beračičina modrost.** Nedavno me je srečala neka stara beračica pred lekarno na Sv. Petra cesti in me v hrvaškem narečju vprašala, če sem bil že kdaj v navedeni lekarni. Ko ji zaniham, mi je s takim veseljem začela praviti, naj bom vesel, da še nisem bil notri. Na to mi je pravila o postanku te lekarnice. Najpreje je bilo določeno poslopje za anatomskega muzeja v obliki javni bolnici za to, da se bodo tam delali iz ljudi, ki imajo rdeče lase razni preparati, zdravila in strupi. Ker pa se je to poslopje izkazalo kot nepraktično, so pa v ta namen ustanovili v bližini bolnice to lekarno, kjer sedaj izdelujejo navedene preparate. Končno me je še opozorila, naj ljudi z rdečimi lasmi na to opozorim, kakor jih tudi ona opozarja. Na vprašanje, kdo ji je to skrivnost razodel, je odgovorila, da ve od osebe, ki je pomagala pri gradnji stavbe. Ta oseba je slišala od uslužbenec navedenega inštituta.

— **Dotičnik.** ki je pod pretezo, da nese sliko v Unio, izvalil v trgovini Magdič razstavljeno fotografijo gospe Claire Trost-Fiedler, se pozivilje, da odda sliko v ravnateljstvu Glasbene Maticе, ako se boče izogniti nadaljnim posledicam. Slika stane 20.000 avstr. kron, ne glede na škodo je umetnica rujno potrebuje pri nadaljnjih koncertih.

— **Koncert v hotelu Tivoli v nedeljo dne 15. t. m. od 15. do 20. ure.** Vstopnina prosta. Se priporoča Vek. Dolničar.

Turistika in sporti.

— **Planinski ples dne 1. februarja t. l.** na dan pred Svečnic, se bo vršil v veliki dvorani in sokolski telovadnici Narodnega doma v Ljubljani, v vsaki dvorani bo oddelke vojaške godbe Dravske divizije. Stranski prostori bodo prirejani, kakor pri prejšnjih Planinskih plesih, za okrepčila bo v to svrhu postavljenih 11 paviljonov. Posebna vabila se ne bodo izdajala. Toaletna bodi planinska, narodna noša ali promenadna.

— **Slovensko planinsko društvo** javlja svojim članom, da se dobe članske izkaznice za 1. 1922. razven sobota popoldne, vsak dan od 8—12 dopoldne in od 2—5 popoldne v društveni sobi Kralja Petra trg št. 2.

— **Zimsko-sportni teren v Bohinju.** Bohinjski letos sicer malo snega ampak krasno sankališče, vendar je večeraj zvečer in danes snegilo tako, da bo za nedeljo sigurno smuški teren popolnoma ugoden. Skakalnica, ki leži nekoliko višje se je že uporabljala in je pokazala, da je tehnično dovršena. Vrh vsakega tega so si napravili Bohinjčani letos v Bistrici drsališče tako, da imajo letos kar dva, to in na jezeru. Vse naše sportnike vabimo, da posetijo Bohinjski, ki ima ravno sedaj nad vse krasne dneve, vsakdo bo prišel na kraj za-

čun, ker goji lahko že v Bohinjski Bistrici sam vse zimsko-sportne panoge. Sportna Zveza bo po kavarnah in po izložbah objavila še konec tedna zadnja vremensko poročilo.

Sokolstvo.

— **Širša seja Gospodarskega odbora Ljubljanskega Sokola** se vrši v ponedeljek 16. t. m. ob 8. zvečer.

— **Dramatični odsek Sokola na Viču** vprizori v nedeljo, dne 15. jan. 1922 ob pol 8. zvečer v Sokolskem domu na Viču mladinsko igro »Sneguljica in skrajšje«.

— **Prednjaški zbor Sokolskega društva v Siskih naznanja,** da ne bo sprejel nobenega članstva in naraščanja redni telovadbi v času od 19. febr. do 1. sept. 1922.

— **Sokol Moste** ima 15. t. m. ob 2. popoldne v telovadnici na Selu svoj redni občni zbor. — **Sestanek za sestavljanje kandidatne liste** se vrši v soboto 14. t. m. ob 8. zvečer v gostilni br. Petčarja.

— **»Sokol« na Vičniku** ima redni občni zbor z običajnim spredom v nedeljo dne 22. januarja ob 15. uri v društveni dvorani. Dan popreje ob 19. uri se vrši istotam sestanek radi dogovora o novih odbornikih. — **Zdravni Odbor** Občni zbor Sokola Loška dolina se vrši v nedeljo 22. t. m. 1922. ob 3. uri v telovadnici z običajnim dnevnim redom. Bratje in sestre, udeležite se običajnega zhora polnoštevno.

— **Občni zbor Sokola v Kečevju** bo v nedeljo 22. t. m. ob 2. uri popoldan pri br. Baljani z običajnim dnevnim redom.

— **Sokol St. Vid - Stična** naznanja, da ima redni občni zbor dne 22. januarja ob 8. popoldne pri Kraševcu v St. Vidu pri Stični.

— **Sokolsko društvo Rogaška Slatina.** Na 11. rednem občnem zboru dne 7. jan. t. l. je bil izvoljen sledeči odbor: starosta brat dr. Franjo Kolterer, podstarosta brat Ivan Glinšek, tajnik brat Janko Vertin, načelnik brat Ivan Perger. Poleg tega je bilo izvoljenih še 6 odbornikov. — **Odbor.**

— **Sokol v Trbovljah** ima v nedeljo dne 22. prosinca 1922 ob 8. pop. svoj običajni letni občni zbor v društveni telovadnici (dvorana ge. A. Forte) na Vodač. Dnevni red običajen. Vabl. se vse članke kot prijatelje Sokolstva, da se istega udeležijo. Zdravni Odbor.

Izpred sodišča.

— **Peganova obsodba potrjena.** Včeraj se je vršila vzklicna razprava pred deželnim sodiščem proti suspendiranemu advokatu dr. Peganu radi pretepa v Vižmarjih. Silno klaverno vlogo je igral včeraj pred vskljenim senatom, od katerega je hotel izposlovati za se privilegij, po katerem naj bi bilo mahanje s steklenico — nekaznjivo, čeprav je sam tuj zadržek preprečil eventualni poboj. Prvi državni pravdnik g. Dominiko je krepko zavrnil ta pravni nazor, zastopnik napadenega Fr. Bizjaka g. dr. Oblek se je pridružil državnemu pravdniku, poudarjajoč nevarnost posledic, ki bi lahko nastale pri taki praksi. Vsklicni senat je potrdil prvo sodbo, vsled česar je Pegan končno obsodjen radi poskušene telesne poškodbe na 1000 kron globe, oziroma 48 ur zapora.

Društvene vesti.

— **Društvo hišnih posestnikov za Jesenice** in okolice ima svoj redni občni zbor v nedeljo, dne 15. t. m. ob 3. popoldne pri g. D. Tančarju na Jesenicah z običajnim dnevnim redom. Ker se bodo na tem zboru razpravljale za hišno posestnike zelo važne zadeve, vabi odbor vse hišne posestnike k obilni udeležbi.

— **Dramatični odsek »Glasbenega društva v Zagorju ob Savi«** je uprizoril v nedeljo dne 8. januarja na odru Sokolskega doma Finžgarjevo ljudsko dramo v 3 dejanjih »Razvalina življenja«. Videlo se je, da so se vsi igralci potrudili s svojimi vlogami. Vsepih je bil v celoti lep, žal, da je bila dvorana le napol zasedena.

ZITA Z OTONOM NA MADŽARSKEM?

— **d Budimpešta.** 13. januarja. Na današnji seji narodne skupščine je posl. Friedrich poleg ostalega tudi izjavil, da se govori o sestavljanju karlistične brigade, ki naj bi postavila na madžarski prestol bivšo kraljico Zito in nadvojvodo Otona, ki se baje nahajata že v Sopronju ali celo v Budimpešti. Z ozirom na te govorice ne nadzorujejo in nadlegujejo samo govorniki, temveč tudi druge legitimistične voditelje uradni organi in sicer ne samo organi ministrstva za zunanje stvari, ampak tudi organi drugih oblasti. Vpraša notranjega ministra, ali mu je znano, da se vrše prevozi čet v zapadno Madžarsko. (Nemir.) Kdo ve, ali ne bodo te čete v prihodnjih dneh v zvezi z novim pučem, tembol, ker se med njimi nahaja tudi legitimistična mladina. Govornik je izjavil nadalje, da mu je neki blivši poslanec povedal, da je govoril danes popoldne s šefom generalnega štaba, ki je izjavil, da smatra rešitev madžarskega kraljevega vprašanja potom osebe nadvojvode Otona za zelo umestno in da bi v tem slučaju zelo rad sprejel regentstvo. (Nemir.) Vprašanje posl. Friedricha je bilo izročeno imunitetnemu odseku.

Najnovejša poročila.

MASARYKOV OBISK V PARIZU.

— **Praga, 14. januarja. (Izvir.)** Kakor znano, je predsednik francoske republike Millerand povabil predsednika Masaryka v Pariz. »Češko Slovo« javlja, da odpotuje predsednik Masaryk koncem februarja ali začetkom marca v Pariz. Iz Pariza odpotuje Masaryk v London. Temu potovanju pripisujejo politični krog visoko politični pomen.

— **ČEŠKOSLOVAŠKO POSOJLO V AMERIKI.**

— **Praga, 14. jan. (Izvir.)** Češkoslovaški poslanik v Washingtonu dr. Stepanek je včeraj zaključil pogajanja z ameriškim bankami, ki dovolijo češkoslovaški republiki posojilni kredit 25 milijonov dolarjev proti 8% obrestim in proti plačilnemu roku 25 let. Po sedanjem kurzu češkoslovaške krone znaša to posojilo poldrugo milijardo češkoslovaških kron.

— **Dunaj, 14. jan. (Izvir.)** Z ozirom na zaključek češkoslovaškega posojila v Ameriki pričakujejo v vladnih in finančnih krogih, da Češkoslovaška dovoli 500 milijonski kredit Avstriji.

— **SESTAVA POINCAREJEVEGA KABINETA.**

— **d Pari, 13. jan. (Izvir.)** Kako poroča »ECHO de Paris«, prevzame v novem ministrstvu Poincare prejkone razen ministrskega predsedništva ministrstvo zunanjih poslov, predsednik zbornice proračunske komisije Mauneyr ministrstvo notranjih poslov, zbornični finančni poročevalec De Lasteyrie ministrstvo financ, Magint vojno ministrstvo in Jemrand ministrstvo za pravosodje. Od starih ministrstev so ostali minister javni del Le Troquer, naučni minister Le Rard in mogoče trgovinski minister Dierod. Ali stopi v kabinet Loucheur še ni gotovo.

— **Pariz, 13. jan. (Izvir.)** Danes do 8. ure zvečer še ni bila uradno objavljena ministrska lista novega Poincarejevega kabineta. V političnih krogih je z gotovostjo razširjena sledeča ministrska lista, ki je vodilne kroge zelo presenetila. Po tej listi so posamni resorti razdeljeni takole: Poincare, ministrsko predsedstvo in zunanje ministrstvo, državno tajništvo in zunanje ministrstvo, Doublémaire, delegat na ženevski konferenci Zveze narodov, kjer je imel znani govor o svetovnem miru. Prosveto prevzame Herriot, (kljub protestu radikalnih socialistov) Pravosodje Raiberti, Notranje ministrstvo Manoury, Ministrstvo za osvojenone pokrajine De Lasteyrie, Javna dela Le Troquer, Finance Marsal, Poljedelstvo Viala, državni tajnik v poljedeljskem ministrstvu Mercier, Zdravstvo Straus, Trgovina Tier, Kolonije Lucien Huber, Socialno politiko Daniel Vincent, Vojsko polkovnik Fourin, mornarico Lyxien.

— **Pariz, 14. januarja. (Izvir.)** »Cablegram« priobčuje, da bo stališče Poincarejevo napram Nemčiji zelo energično. Poincare bo zahteval da Nemčija nemudoma izpolni vse svoje obveznosti. V nasprotnem slučaju bo hale Polcare zahteval izvršitev sankcij, določenih v versailski mirovni pogodbi.

— **Berlin, 14. jan. (Izvir.)** Berlinska vlada zavzema napram dogodkom v Parizu stališče opazovalca. Vlada naglašja, da ji je nemogoče izpolniti reparacijskih plačil, kakor to zahteva zadnji londonski ultimatum.

BORZE.

— **Zagreb, 14. jan. (Izvir.)** Prosti promet. Devize: Curih 56.—, 57.—, Pariz 23.50, 23.75, London 1230.—, 1235.—, Berlin 159.—, 162.—, Dunaj 4.25, 4.35, Praga 478.—, 482.—, Italija 12.—, 50, 12.70, Newyork 290.—, 292.—, Valutar dolar 284.—, 286.—.

— **Curih, 13. jan. Zagreb 1.65, Dunaj 0.19, Berlin 2.749, Praga 8.801, Milan 22.449, Pariz 42.149, London 31.761 Newyork 3.159.**

— **REPERTOIR NARODNEGA GLEDALIŠCA V LJUBLJANI.**

Drama.

Sobota, 14. jan.: Gardist B. Nedelja, 15. jan.: Popoldne ob 3. Petačkovski poslednji dan. Izven.

Nedelja, 15. jan.: Zvečer ob 8. Ljubzen. Izven.

Ponedeljek 16. jan.: Gardist A. Torek, 17. jan.: Zaprt.

Opera.

Sobota, 14. jan.: Carmen. C. Nedelja, 15. jan.: Boheme. Izven.

Ponedeljek, 16. jan.: Zaprt.

Torek, 17. jan.: Werther. C.

Glavni urednik:

Rasto Pustoslavsek.

Odgovorni urednik:

Ivan Podraž.

Lepota

kože, obraza, vratu, rok, tako kakor tudi lepota las, se morejo samo s temi pripravami dobro lepote doseči. Tiste pripravke, ki se dajo od vseh doletati sveta za lekarnarja Fellerja:

"ELSA" blizne mlečno mleto
najbolje blago, najfinije, "milo lepote".
4 kor z samolom in poštnino 98 K

"ELSA" obrazna pomada

strani vsake ne čistost kože sončne poge, za e-dance, nabore, naredi kožo mehko rožnato-belo in čisto; 2 porcelanasta lončka z ometom in poštnino 52 kron.

"ELSA" Tancovina pomada za rast las

krepi kožo glave, preprečuje izpadanje, lomljenje in cepanje las, zaprečuje prhljaj, ovislost itd. 2 porcelanasta lončka z samolom in poštnino 52 kron.

Predajalci

sko množice najmanj 12 kosov od ednega predmeta dobijo popust v naravi.

ELSA Lijano mleko 15 K; brkomaž 5 K; najfiniji Hega-puder Dr. Klugera v valjkih original. 30 K; najfiniji Hega zobni prašek v patent škafu 30 K; puder za rosič v vrečkah 5 K; zobni prašek v škafu 7 K; v vrečkah 5 K; kopalni čistila za perilo 8 K; Schumacher za lase 5 K; rumenilo 12 litrov 24 K; najfiniji parim po 40 in 50 K; meša voda za lase 58 K. Za te izane predmete se zmet in poštnina posebej računa.

ELSA V. FELLER, lekarnar, STUBICA donja, Elsa trg 238. Hrvaško.

Harmonij

29 registri, prav dobro ohranjen, k asen glas, so prodaja. Naslov pove uprava Slov. Naroda. 267

Prisostojnik

za takšno, sodno in poštino tarifo (204 skani) je tabel in se dobi ozir. naroči na izdajatelju dr. Ivanu Černotu, Gospodarska pisarna, Ljubljana, Miklošičeva 6. Cena 12 D. po pošti kot priporočena tiskovina dinarjev 13:50. 331

Slike z naše rivijere.

Spisal Ivan Podrzej.

Cena 3 dinarje.

Dobiva se v "Narodni knjižarni" in drugod.

Klavir

odstava vrtu in se prodaja. Kolo-dvoraka ul. 7. 310

Gostilniška obrt

se odda v najem. Več se razve pri "Gostilniški zadrugi".

Postelj

pri pošten rednini ali soko lase takoj gospod, samec. Ponudbe pod "Muzikalen 26-348 naprave Slov. Na oča.

Postrežnica

potrebujem. Dobra plača, hrana in stanovanje. Mestni trg 19, I. M. P. 313

Dva mlajša dijaka

se sprejmeta s 1. februarjem na hrano in stanovanje. Naslov pove uprava Slov. Naroda. 330

Pokrit voz

(broom) čisto obnove se prodaja. Ogleda se Koroškega ulica št. 13. 332

Klavirje

uporabljajo in popravijo solido in točno ter gre tudi na deželo. **Feliks Povše** Ljubljana Tržaška c. 43

POTNIK

vpeljan v Slovenijo in delu Hrvaške, manufakturne, galvanizirane in stroke kemičnih proizvodov lase mesta za likano ali priti proviziji. Dopis pod "Potnik 2-336" na upravo Slov. Nar. 336

Gospodarsko posloplje

epo in moderno zidano, z velikimi prostorji, primerno za vinsko trgovino ali drugo večje podjetje, v prometnem mestu Gorenjske, so prodaja. — Naslov pove uprava Slov. Naroda. 344

Strojopiska

zmožna stenografije, slovenske in po možnosti romanske se sprejme. Lastno-ročno pisane ponudbe brez spričeval pod "Trojko mesto 337" na upravo Slov. Naroda. 337

Trgovske sotrudnice,

boljša moč, izurjena v manufakturni, galanteriji ter špeceriji, feli mesta v večji trgovini ali kot blaznaričarka. Ponudbe pod "Boljša moč 338" na upravo Slov. Naroda. 338

Bogate zaloga

modernih oblik, bluz, perila in drugih toaletnih potrebščin po znano nizkih cenah priporočila modna trgovina F. & H. Rozman, Ljubljana, Zidovska ulica 6.

Pisalni stroj

v dobrem stanju se kupi. Ponudbe pod "Pisalni stroj" pa Anos. zav. Drago Besoljak & drug, Ljubljana, Sedna ul. 5. 340

Vsakovrstne obleke kemično čistiti in barva v vseh niansah tovarna!

Jos. Reich, Ljubljana.

Sprejemalnice: Šolburgova ulica št. 4.

Podružnice: Maribor, Zagreb, Kačevje, Novo mesto.

Amerikanska registrirna : blagajna :

v najboljšem stanju napredaj. Naslov pove upravnitvo Slov. Naroda. 290

Prodaja se stavbišče

obstoječe iz 6 parcel, pripravno za vilo, hiše ali za večje podjetje na periferiji mesta. Naslov pove upravnitvo Slov. Naroda. 330

Kontoristinja

z dobrimi spričevili, lepo pisavo in večjo nemško stenografijo se z dobrimi pogoji takoj sprejme v trgovsko pisarno. Ponudbe na poštini predal 44 Celje. 346

Več slikarskih pomočnikov

opre me Ivan Kolak, sobol in dekorativni slikar, Blewaisova c. 15. 345

1000 K

istemu, kateri mi preskrbi malo trgovino v na em s stanovanjem in kuhinjo k e na prometnem kraju. Ponudbe na lve Ušeničnik, poštino ležeče Skofin oia. 348

Slovenski lekarniški gremij v Ljubljani naznanja vsem svojim sočlanom tužno vest, da je starešina lekarnarjev v Sloveniji in častni član lekarniškega gremija, gospod

Ph. Mr. Karol Šavnik

Mval lekarnar v Kranju

danes izdihnil svojo blago dušo.

Pogreb njegov se vrši v Kranju v nedeljo dne 15. t. m. ob 3. popoldne.

Nepozabnemu in zaslužnemu tovarišu večna slava in trajen spomin!

V Ljubljani, dne 13. januarja 1922.

Za slovenski lekarniški gremij:

Ph. Mr. Rikard Sušnik, t. č. načelnik,

Recepte drv

s okruženo žago se prevzame. Naslov pove uprava Slov. Naroda. 257

Šmuci (ski)

na prodaj. Naslov pove upravnitvo Slov. Naroda. 300

Zaupno meslo

ali stično lase rosen, tracen dloz, sredi-nik v p. srednjih možkih let. Ponudbe pod "K. K. 55" na upravo Sl. Nar. 236

Mlin na tri tečaja

s 7 orali zemlje se zaradi pridelitve takoj prodaja. Pojanila daje Franc Gogor, Školje 68, pošta Pragersko. 320

Klavir so lase

na posode proti mesečni odškodnini. Samo prvovrsten instrument. Ponudbe z višino posojevalnice na naslov: Dr. Korun, Nun-ka ulica 3. 263

Sprejme se več izurjenih šivilj

Naslov pri upravi Slov. Naroda. 234

Kontoristinja

z večletno prakso, večja vseh kontornih del, lase služba. Ponudbe pod "Samo-mostojni 291" na upravo Sl. Nar. 291

Trgovski pomočnik

starejša moč, več železniške stroke zmožen slovenskega tržaškega in nemškega jezika. lase stalne službe. Naslov 1. februarja ali po dogovoru. Naslov pri upravi Slov. Naroda. 185

Na prodaj

je na lenem prometnem kraju 20 minut od Ljubljane večje posestvo, obstoječe iz dveh stavb ter gosp. dvorane, nopolja in nekaj vrta. V njem se nahaja vinska in špecerijska trgovina. Ponoj ugodni. Naslov pove uprava Slov. Naroda. 9504

Sukno

iz žito domače volne, tipično se prodaja. **JOS. REICH,** Poljanski nasip št. 4. 232

Kupi se dobro ohranena jedilnica.

Ponudbe pod "Štev. 36 — 310" na upravo Slov. Naroda. 310

L. Mikuš Ljubljana, Mestni trg št. 15. pr-poroča svojo zalogo dežnikov in solčnikov ter prehajalnih pal.

Popravila se izvršujejo točno in solidno.

Prodaja se

malo podjetje s hišo in vrtom v srednji Ljubljani po ugodni ceni. Stanovanje takoj prosto. Ogleda se v Zvonarski ulici 7. 359

2000 kron nagrade

dam za svetlo, prazno sobo s posebnim vhodom in priljubljen ali l. nadst. v sredini mesta. Ponudbe pod "Plačam dubro 359" na upravo Slov. Nar. 359

Hiša

z vrtom, gospodarskim poslopljem, niti-vami, gozdom se prodaja v okolici Ljubljane. Stanovanje prosto. — Naslov pove uprava Slov. Naroda. 161

Novo podjetje

vsakovrstnih strgarskih izdelkov se ljudno priporočila cenjenim naročlom. S ohranjenjem Rok Čakš, strgarski mojster, Zg. Šška 18. 265

Pozor, kolesarji!

očitje ribljena dvokolesa v popolno prenovi, emajljanje z ognjem in ponikljanje. Na željo se kolesa tudi shranijo čez zimo.

F. Batjel, Ljubljana Karlovska cesta 4.

Iščem mesečno sobo

Ponudbe pod šifr. "Žel. uradnik 352" na upravo Sl. Naroda. 352

Sobico

lase solidna, boljša, cel dan odsotna gospodinja. Gre event. kot sostanovalka. Ponudbe na Franc Stupica, Gospodarska cesta 1. 353

Naznanilo.

Naznanja se slavemu občinstvu, da se v gostilni Buce, Blewaisova cesta 14 točijo prsta štajerska in dolenska vina. Na razpolago so tudi vsak čas gorika in mrzla jedila po najnižjih cenah. Sprejemajo se tudi abonenti na hrano. 355

Prodaja se

majhno posestvo, obstoječe iz hiše, vrta in njive. Hiša je primerna tudi za trgovino ali obrt. V St. Rupertu št. 42 pri Mokronogu na Dolenjskem. Več se izve pri: Vojak, Bečinci, Prekmurje.

Iščem za takoj meblovano sobo

Ponudbe pod "Dobra plača 354" na upravo tega lista. 354

Drva

Imam na prodaj približno 150 m³. Kdor želi kupiti drva, bučova, naj se obrne na lastnika Ivan Pucelj, Dane 7 pri Ribnici. Cena po dogovoru. 370

Pisarniški praktikant

se takoj sprejme za stavbeno podjetje in lesno trgovino. Prednost imajo dobri računarji, računalni ali obrtniški. Naslov pove an. zav. Drago Besoljak & drug, Ljubljana, Sedna ulica 5. 37

Pozor, obrtniki!

Ker si mislim celo podjetje preurediti prodam takoj 12 čevljarstev strojev, kateri so v najboljšem stanju. Ponudbe pod "Stroji 363" na upravo Slov. Naroda. 263

Prodaja se takoj

nanjši, opremljen hotel in hiša trgovino v lenem letovišču Slovenije. Ponudbe **A. Vidmar, Ljubljana, Blewaisova cesta 13.** 357

Stare omare in police

za trgovino in pisarno na prodaj kongresni trg 2. 24

Gospodična

boljšo močrazbo se sprejme k oči- samo za popoldanske ure pri A. Sušnik, Ljubljana, Zaloška cesta št. 21. 264

Učenko

sprejme

"Narodna knjižarna" Ljubljana, Prešernova ulica 7.

Tečaji in privatne ure za živo jezike.

Srbobhrvaščina, francoščina, angleščina, nemščina, italijanščina. Poseben tečaj za srbobhrvaščino! Pouk po dir-ktni metodi. Priglasit se vsak dan ob 5. pop. v realki, priti. I. a razred. 274

Za trgovino s papirjem na veliko se lase strokovno izveščana

pisarniška moč.

Ponudbe pod Ljubljana, poštini predal št. 155. 314

Sprejme se takoj v stalno službo pošten in ovrnitičev

knjigoveški pomočnik

samostojen delavec, ki bi bil obenem poslovođa. Mesečna plača 4000 do 5000 kron. Kje, pove uprava Sl. Nar. 304

Dospeli so prvovrstni

: šivalni stroji :

Cene ugodne z jamstvom. Pouk v več- enju brezplačno. Vsa po ravilu s sve-maljo. **JOSIP SELOVIN-ČUDEM,** Mestni trg št. 13. 318

Uradnika

sprejme Posojilnica v Celju. Ponudbe do 25. t. m. na Posojilnico v Celju, Narodni dom. 315

Brazajavne drogove

7 1/2 in 8 1/2 m dolge, vrh 11-13, da-mač kostani, smrekovo lubje, smrekove plohe, jrbice, kupujem. Najnižje ponudbe franko vagon pod "Takoj dobavno 334" na upravnitvo Slov. Naroda. 334

Korespondenta

zmožnega strojopisa in hrvat, ter sloven. jezika, kateri se spozna v vseh pisarniških poslih, — sprejme Kofka-ka tovarna v Ljubljani. Zahtevalo se natančne riseme ponudbe z navedbo plače. Reflektira se samo na dobre m. č. Znanjem srbobhrvaškega jezika imajo prednost. 272

Išče se samostojna prodajalca

zmožna modne trgovine na tukajšnjem trgu. Ponudbe s sliko na uravnštev Slov. Nar. pod "M. d. na 301". Gaveji pogoj so: samostojno in popolno znanje slovenskega jezika v govoru in pi-savi roleg nemškega jezika. Vstop takoj.

Industrijsko podjetje

(v bivši Škodni štajerski) lase izur-jeno prvo moč kot vodja pisarne isti mora biti dober bilančnik v davčnih in zavarovalnih stvareh, verizan orga-nizator, z večletno prakso. Stanovanje na razpolago. — Obširne ponudbe pod "Stalna služba 285" na upravo Slov. Naroda. 286

Potrebuje moč tesanega lesa

vsako količino 3 1/2" 3 1/4" 4 1/4" 4 m in več 4 1/2" 5 do 8 m — 4 1/2" 7, 8, 9, 10 m 6 1/2" 9, 10, 11 m. Deske 13, 20, 25 m/m 4, 5 m. 13-32 cm. Deske 30 i 40 mm 4-5 m. 30-32 cm itd. Ponudbe z izvodom zaloge le roslati firmi Brača Ivkov, Sztapar (Bačka). 8742

Pozor! ŽIMA Pozor!

Zimo za zimnice vsake vrste izdeluje in prodaja trdka Lovro Ješe-tova vdova, Žimoprejša, Stražišče, Kranj. Vzorec zastoj in pošt vine prosto. Kupim štetine, kozjo dlako, grivo, goveje in konjske repe. 8808

Misi, podgane, stenic, škurki

in vsa golazna mora poginiti, ako porabljate moja najbolje preizkušena in splošno hvaljena sredstva, kot proti poljskim in hišnim mišim K 16, za podgane 20 K; za škurke posebno mo-na vrsta K 26; tinktura za stenic K 15; uničevalec molcev K 10 in 25; prašek proti mrčesom K 10 in 25; mazilo proti ušem pri ljudih K 10; mazilo za uši pri živini 10-; prašek a uši v obliki in perlu K 10 in 25; tinktura proti mrčesom na sadju in zelenjavi (uničev. rastlin). Prašek proti mravljam K 10. in 25. Pošta po povzetju Zavod za eksport NI Janker, Petrijnska ul. 3. Zagreb 15. Preprodajalci popusti!

Uradno dovoljena za 20 let obstoječa najstarejša ljubljanska

posredovalnica boljših služb

G. Flux

Gospodstva ulica 4, I. nadstropje levo. Reflektira se samo na dobra izprejavila ali prične začeti. 36

10-12 kuharic za tu, Zagreb, Karlovac, Osijek, 4-5 sobaric plačani o nastojerico znano d.ber promet), kavarni ko bla-sinčarico za Maribor, kočijaža na nekaj-gaščino itp. Pri oroču mlad, preprosto-eklico, zdrava in močna za h 2 a dela in k oirokom. Govori perfektno franco-sko in nemško, ter inteligentno vsake vrste. Priročite znanje za odgo-vo! 36

Pri znanjih sorodnih znanja za odgo-vo

Mestna občina Kranj naznanja žalostno vest, da je umrl danes dne 13. januarja 1922 nje častni meščan in dolgoletni župan, velezaslužni gospod

KAROL ŠAVNIK

lekarnar in posestnik v Kranju.

Pogreb blagega pokojnika bo v nedeljo, 15. t. m. iz hiše žalosti v Kranju ob 15. uri.

Prezaslužnemu možu in vnetemu rodoljubu trajna hvaležnost in časten spomin!

V KRANJU, dne 14. januarja 1922.

Meblovano soho

s hrano eventualno tudi brez nje 1800
gospodična, stara 17 let. Ponudbe pod
„R. O. 245“ na upravo Slovenskega
Naroda. 245

Godbeni avtomat

velikost 2-30 in x 1-30 x 0-60 m, pro-
da poceni Anton Drašler v Bo-
rovnicah. 226

Oblačilnica za Slovenijo r. z. z o. z. v Ljubljani

priporoča ogled svoje zaloge manufakture

!! Izključno češki izdelki !!

Ravnokar prispeva blago od mnogih čeških tovarn. Prispela je tudi izbrana zaloga damskega blaga od znane brnske
tvrdke **Stlassny & Schlesinger**. — Glavno skladišče v „Kresli“, I. nadst. — Poseben vhod iz Lingarjeve ul. št. 1. —
Detajlna prodajalna v Stritarjevi ul. št. 5. Podružnica v Somboru.

Kupi se

dobro ohranjen šivalni stroj. Po-
nudbe pod „Šivalni stroj 262“ na upravo
Slov. Naroda. 262

Brivski pomočnik

damski frizer, izvehan tudi v
maskiranju se tako sprejme.
Plača po dogovoru. Reflektira se le
na starišo d'bro moč. Ponudbe pod
„Štev. 30-252“ na upravnstvo Slov.
Naroda. 252

Išče se sposoben in izkušen

upravitelj - agronom

za veleposredstvo v Bosni, ki mora biti tehnično in komercialno izvehan.
Pismene ponudbe s prepisom sprave, označbo referenc in službenih zahtev-
kov na naslov: Ljubljana, poštni predal št. 80. 241

Delavnico

ali za to primeren prostor okoli 100 m² 1800 dunajska tvornica
kovinskega blaga. Ponudbe pod „W. 3. 1188“ na Ann. Exp.
Rudolf Mosse, Wien I. Seilerstrasse 2. 362

Išče se

knjigovoda

bilance popolnoma zmožen za večje industrijsko podjetje, ako
mogoče za takojšnji vstop. Prosilci morajo biti večji slovenske in
nemške korespondence in se izkazati z dolgoletnimi izpisi. 369
Ponudbe pod „Bilance zmožen/369“.

ZASTUPSTVO

Veliko dobro uvedena zagrebačka firma traži za-
stupstvo tvornica u artiklima: poljoprivrednih sprava,
željezne, kratke i galanterijske struke. Dobre refe-
rence. Ponude na „Ozma“ oglasni zavod, Zagreb
Gunduličeva 5/I. 192

Odda se krasen

lokal

v sredini mesta Maribora proti primerni odškodnini, obstoječ
iz parternega lokala, 1 nadstropja ter drugih svetlih prostorov.
Pojasnila daje pod: „Izredna prilika 1029“ OGLASNI ZAVOD
FRAN VORSIC, Maribor, Cankarjeva ul. 15. 192

Italijansko - jugoslovensko

d. d. za industrijo i trgovino

(Uvoz - Izvoz)

Kapital: Lit. I. 500.000.

Zakonski sedež: Rim, Via della Vite, N. N.

Podružnica in glavna poslovalnica:

Milano (5), Via Paolo da Cannobio N. 2.

Uvaž v Italijo: vole, svinje, mast, maslo,
živo in zaklano perotnino, jajca, vsakovrsten
les, oglje in premog, cement, topinu, esence,
posušeno sadje, fižol, žita itd.

Izvaž iz Italije: platneno, volneno in
svileno blago, predmete iz konoplje, jute
in lanu; vsakovrstne klobuke in kape ter
fese, žveplo, modro galico, kameno in mor-
sko sol, riž, vsakovrstne čevlje, konfecijo-
nirano perilo in odeje, tehnične in meha-
nične predmete, pisalne stroje itd.

Vse posle opravlja poslovalnica v Milanu.

Klobučarna & odsterija

Barborič - Javrišan

Ljubljana, Mesni trg 7.
sprejema vodno in preoblikanje
klobuke za dame in gospode. 241

„TRIBUNA“

tovarna dvokoles in otroških vozil.
Najcenejša dvokolesa in otroški vozički
raznih modelov. Sprejmejo se tudi dvo-
kolesa in otroški vozički v polno pre-
novo, emaliranje z ognjem in ponikanje
Ljubljana, Karlovska cesta 4. 362

Tapetiranje avtomobilov

izvršujem po modernem vzoru
in po najnižjih cenah. Istotako izdelu-
jem vsakovrstne konjake, opreme,
popotne predmete i dokolenice

St. Vinček, Ljubljana, Glinca št. 50

Prva jugoslov. barvarija,

krmarstvo in strojarstva

P. Semko, Ljubljana, Glinca 230.

Sprejema različne kože v barvo ka-
kor vsa v to stroko spada oča dela.
Delo prevzemam v trgovini čevljev
Kupujem kože divjačine.
Gradišče št. 10. 369

Gostilničarji! Vino

vseh vrst si pred nakupom ogledite v
povečani viniki trgovini tvrdke J. Je-
senič, Ljubljana, Stara pot (pri de-
bolnici) telefon 578. 0079

Avto tapetnik in ličar:

izdelujem vsa dela v najmodernejši
obliki. Prevzamam tudi naročila za nove
in stare ter za predelavanje karoserij po
najmodernejši obliki.

Bruno Belantič

Sv. Jernja cesta št. 44, Ljub-
ljana, Spod. Šiška. 375

Odda se:

malo rabljena skoraj nova popolna
oprema, štelaže, prodajalne mi-
ze tudi miza za poslovanje z
denarjem za manufakturno
trgovino in več drugih miz za
trgovino

steklena stena z debelimi, bruše-
nimi šipami 440 dolga, 310 visoka
dvoje krilnih železnih vrat
240 visoke, 120 široke

lesena vrata

železna peč za plin

blagajna za na mizo

8 lončenih celi za dimnike in stra-
niša

lesena stena za obešanje oblek

4 velike palme, 1 velik lovor

Pozve se pri Feliks Urbanc v

Ljubljani. 375

PETROLEJ BENZIN

OLJA mineralna

vsake vrste nudi po najpovoljnij-
ših cenah

ASTRA d. d. Zagreb,

Preparatovičeva 2. Int.

Tel. 23-55. Brz.: Astra.

STAMPILJE

Anton Černe

GRAVEUR

in

delovalni karik - kralji

Ljubljana, Dvorni trg št. 1

Petrolejske vrče

kupimo v vsaki množini. Plačamo za-
boj z d'ema vrčema po 80 K, postavimo
nolitubna postaja v Sloveniji. Kroat
& Kemp., Ljubljana, Vegova ulica 6

G. F. Jurčič
upravitelj glasovijev
v Ljubljani
Wollova 12.

izvršujem upravljanje ter popravila gla-
sovijev in harmonijev, specialno strokov-
no, točno in ceno.

Z „L'Oréal Henné“,

Paris

berva las v vseh nuancah in izdeluje
vsa lasna dela M. Podkrajšek, frizer
za dame in gospode, Ljubljana, Sv. Petra
cesta št. 32. 9754

SLUŽBO PREMENITI

teli gospod srednjih let, samec, na-
obrazen, več pravni in trgovski zadev,
slovenščine, srbohrvaščine ter nemščine
v govoru in pisavi, soliden, zanesljiv,
reprezentativen, s kavicjo. Prevzame
zaupno ali pisaniško-vodilno mesto, kot
priv. tajnik ali upravitelj veleposredstva,
najlaže izven Ljubljane. Cenjene po-
nudbe pod „korektnost/349“ na upr. lista.

Krasna vila

s 3 prostimi stanovanji, 3 km od Lju-
bljane ter velika hiša s trgovskim lo-
kalom v Ljubljani se ceno prodaja radi
izselitve. Vprašanja pod „Amerika“ na
Anonč. zavod Drago Beseljak & drug
Ljubljana, Sodna ul. 5. 376

Potnega uradnika,

če mogoče s tehničkim znanjem,
dobrimi izkušnjami pri nabiranju
odjemalcev na domačem kraju
ter na deželi 1800 odlična del-
niška družba. Samo dostojni, re-
prezentativni gospodje pridejo v
poštev. Prednost imajo gospodje
z inozemskimi izkušnjami. Pisme-
ne ponudbe z navedbo referenc
pod „Spreten“ II. c. - 6 na Inter-
reklam d. d., Zagreb, Jurjevska
ulica 31. 368

„PARAMON“

Gumijevе pale. Nepe-
končljiva trajnost. Tvor-
nica: Bratislava - Petr-
falka. Prodajni biro: Pa-
ramon Gummiindustrie,
Wien VII. Neubaugasse No. 7.

SALAMA

prve vrste

novi blagi

povsem zreli
se dobi povsed

Prva hrvaška tvornica
solane, sušene mesa i
mesli.

M. Gavrilović
sinovi d. d.

Petrinja.

Glavno zastopstvo za Slovenijo:

R. BUNC in drug

Celje - Ljubljana - Ljubljana.

Diamalt

Pozor, pekariji! „DIAMALT“ tvornice
Hauser & Sobotka, Dunaj - Stadlau v
predvratni kakovosti se dobi zopet
pri glavnem zastopstvu za Jugoslavijo
Edvard Dužanec, Zagreb, Skla-
dišče Strossmayerova ul. 10.
8101

Pozor lovci!

Kupujem po najvišji ceni
sledenče kože:

Lisjčje	K 600—750
Kune zlatice	K 2500—3000
Kune belice	K 2000—2500
Dihurja	K 150—250
Vidre	K 1000—1500
Divje zajce	K 30—40

Fran Šmalc,

trgovina s klobuki,
Ljubljana, Mesni trg št. 24.

Kostanjev les

prosto vagon in večje množine v gozdu kupi J. Fogačnik, Ljub-
ljana, Dalmatinova ul. 1./1. Posredovalci se dobro plačajo.

Jakob Kohn i sin d. d.

Prod na Savi

veleprodaja žest i žestokih pica (žganja in žganih opoj. pljad)

Utemeljeno 1866. Erzojavi: Alkohol I. Telefon 133.

Glavno zastupstvo tvrdke

Ellinger, Fröhlich i drug,

Wien, tvornica esencija i

neotrovnih boja (barv).

Zesta (žganja), rum, liker,

rakija, sijivovine, esencije

i boje. — Vino iz vlastitih

brodskih vinograde.

Zahtevajte

cijenike!

Prostovoljna javna dražba

večje množine stavbenega lesa se ho vrtila dne 23. 1. 22
ob 14. uri na graščini B. d. pri Kranju. 308

MAKS PENN

strojna industrija in tehnične potrebe

München, Eisenstrasse 7

se priporoča, za nabavo vsakovrstnih strojev za industrijo, obrt
in elektriko, lokomobil, motorjev, kompletnih tvorniških opav,
Specialiteta: rabljeni, dobro ohranjeni stroji in naprave, vse v
tehnično stroko spadajoče potrebščine. Jugoslovanske referenc.

Štečaj.

U kancelariji intendanture Šumadijske divizijske oblasti v
Kragujevcu na dan 31. januara 1922 god. u 9 časova prepodnj
drže se

javna usmena licitacija

za nabavku 12.500 (dvanaest hiljada pet stotina) kubnih

metara drva za potrebu hranilovačkog garnizona

a po rešenju gospodina ministra vojnog E. G. br. 12903 od 31.

oktobra 1921 god.

Uslovi za ovu licitaciju mogu se videti svakog dana u kan-

celariji intendanture Šumad. diviz. oblasti za vreme kancelarijskog

rada.

Pravo utakmice pri ovoj licitaciji ima svaki onaj, koji se za-

nima proizvodnjom, preradom ili trgovinom (bilo posredno ili ne-

posredno) napred pomenutih predmeta, a čemir treba da ima do-

kaza o podobnosti za licitaciju. Isključena lica iz učesća u vojnim

dobavkama nemaju pravo licitacije.

Svi nadmetaji polažu kavicju i to:

a) podanici kralj. SHS 5%, od zaokružljene predračunske sume

u sumi od (50.000) petdeset hiljade dinara.

b) strani podanici 10% od zaokružljene predračunske sume

u sumi od (100.000) sto hiljade dinara.

Kaucije se polaže na dan ranije pre licitacije na kasi Šumad.

divlz. oblasti i sa dobivenim reversom na položenu kavicju nad-

metač dolazi na licitaciju.

Kaucija po svršenju licitaciji zadržava se onog ponudjača,

koji je ponudio najnižu cenu.

Iz kancelarije intendanture Šumad. div. oblasti E. No. 14998

od 29. decembra 1921 god., Kragujevac.

„TEXTILIA“

trgavska in industrijska d. d., Ljubljana, Krekov trg šte. 10.

Delniški kapital K 12.000.000.

Samo na debelo!

Največja zaloga češke in angleške manufakture.

Samo na debelo!

Telefon 177.

Centrale LJUBLJANA.

Brzojavke: „TEXTILIA“.

Velika zaloga klobukov in slani-
nikov se dobi pri
Franc Cerar
tovarnar v Slobu, p. Domžale.
Prevzemajo se tudi stari klobuki
in sliniki v popravilo pri Ko-
vačevič i Tršan v Ljubljani, Pre-
šernova ulica št. 5.
Sprejemanje v sredo.

Jugoslovanska banka d. d.
Deln. glavn. K 200.000.000.— Centrala v Osijeku. Rezerve K 50.000.000
Menjalnica v Ljubljani, Kolodvorska ulica št. 26.
Kupuje in prodaja devize in valute najkulantnejše. Obrestaje vloge na hranilno knjižico in na tekoči račun po najvišji obrestni meri.

Jetika!
Specialist za pljučne bolezni
Dr. Pečnik
ordinira v torek in petek: 11 — 12 ure
in 2 — 4 ure v Mariboru, Razlagova
ulica 21.
Vse druge dni pa St. Jurij ob j. 1
3275

Kože divjačine

kupuje po najvišji ceni

trgovina z usnjem **D. Zdravič,**
Ljubljana, Sv. Florijana ul. 9.

**BETON-ŽELEZOBETON-
VODNE ZGRADBE-
ELEKTARNE**
Ing. J. Laurencič & Co.
RIMSKEGA CESTAN
IZRABA VODNIH SIL
ŽAGE-MLINI-ŽEZVI-HIŠE-VILE-INDUSTRIJSKE STROBE-MOSTOVI
PRORAČUNI-NACRTI IN OBISK INŽENIRJA BREZPLAČNO.

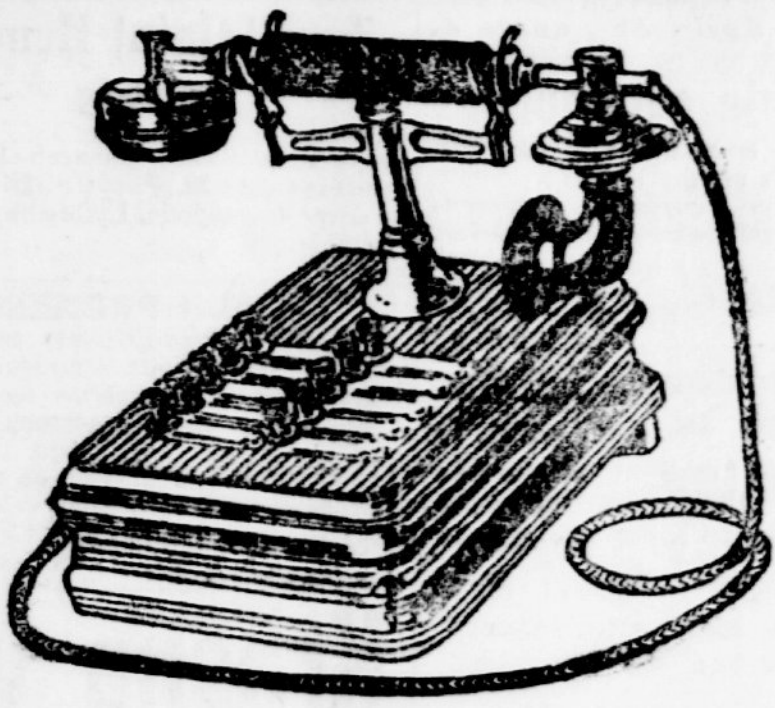
250 Modni salon 250
Stuchly-Maške
Ljubljana, Zidovska ul. 3.
Ima v zalogi fine in najnovelše oblike ter krasne
klobuke in čepice
od K 250.— naprej.
250 Popravila za sprejemajo. Zalni klobuki vodno v zalogi. **250**

P. n. občinstvu in cenj. svojim naročnikom naznanjamo, da
sprejemamo od 1. januarja t. l. naprej pranje in svetločkanje
ovratnikov, zapetstalo in sraje tudi v naši podružnici:

Selenburgova ulica št. 4.

Tovarna Jos. Reich

Poljanski nasip šte. 4.

Vse vrste telefonskih aparatov
brzojavnih
in potrebnih za hišo in javno uporabo, kompletne tele-
fonske centrale
„Tungsram“, Zagreb, Gajeva ul.
št. 32. Tel. 25-59.

Koranič

asbestni škrljavec, najboljšo sredstvo sedanjosti za pokrivanje stih in obloženje
zidov. Tovarna v KARLOVCU (Hrvatska).
Glavno zastopstvo za Slovenijo:
Fran Kobovar, Mosto p. Žirovnica, Gorenjsko.
Stavbeniki, podjetniki, pokrivači in vsi, ki hočejo imeti dobro pokrito streho,
sigurno proti dežu, toči, snegu, požaru in viharju, zahtevajte oferte.

Pro la na primerna odlašala!

Amerikanska tvrdka
„SINGER“ šivalni stroji
Bourne & Co, New York
je razširila svoje delovanje v državi SHS ter je v stanju prevzemati
vse v to spadajoče posle kakor:
urejanje tvornic s specialni „Singer“ šivalnimi stroji vseh vrst z
električnim pogonom; poleg tega ima v zalogi vse vrste strojev za obrt
in industrijo kakor tudi za rodbinsko porabo.
Podružnica: Ljubljana, Selenburgova ulica 3
in v vseh večjih krajih države SHS.
Mehanična delavnica za popravila povečana.

Za skorajšnji nastop
Iščejo več
strojnih ključavničarjev
KRANJSKE TOVARNE
železne, ključavničarske in kovinske robe
„TITAN“ d. d.
Kamnik pri Ljubljani.

COSULICH - LINE

proji (Avstro-Amerikana) Trst - Amerika
prevaža potnike v New York redno 3 krat v ju-
no Ameriko po 1 krat mesečno.
glavni zastopnik za Slovenijo v
Ljubljani, Kolodvorska ulica 36

Po znižani ceni
primo prekešene zvinjake
meso, rebere, ženske in kare
prodaja, dokler v zalogi
„Ekonom“ cerodnja gosp.
zadruga v Ljub-
ljani, Kolodvorska ulica 7.

Prometni zavod za premog d. d. v Ljubljani

prodaja iz slovenskih premogovnikov

velenjski, šentjanški in trboveljski premog
vseh kakovosti v celih vagonih po originalnih cenah premo-
govnikov za domačo vporabo, kakor tudi za industrijska
podjetja in razpečava

la čehoslovaški in angleški koks za lvarne in domačo
vporabo, kovaški premog in črni premog.

Naslov: PROMETNI ZAVOD ZA PREMOG d. d. Ljubljana, Namska ulica 19.

Jadranska banka.

Beograd Trst
Delniška glavnica:
Kron 120.000.000.—
Rezerva:
Kron 60.000.000.—
Delniška glavnica:
Lir 15.000.000.—
Rezerva:
Lir 5.000.000.—

Podružnice:

Beograd, Celje, Ljvlat, Dubrovnik, Ercanovi, Jelsa, Korčula, Kotor, Kranj, Ljubljana, Maribor, Met-
kovič, Sarajevo, Split, Šibenik, Zagreb.

Trst — Zadar — Opotija — Wien

Naslov za brzojavke:

Jadranska Bancadria
Prejema vloge na knjižice, tekoči račun in druge vloge pod najugodnejšimi pogoji.
Izvršuje vse bančne posle najtočneje in najkulantneje.
Naš Amerikanski oddelak stoji v zvezi z vodilnimi bankami v Ameriki in je v
neposrednem stiku z našimi izseljenici.
Afiliran zavod Frank Sakser State Bank
82 Cortland Street New York City.

Najboljša, najtrajnejša in najsigurnejša

embalaža

je onl ovojni material, ki nudi največje prednosti
vsem strokam, ki razpošiljajo ali s pošto ali s
železnico.

Valovita lepenka

(Wellpappe)

je v uporabi najcenejša embalaža, proži največjo var-
nost proti lomu steklenega blaga, steklenic, jajec in
vsega drugega lahko zlomljivega blaga.

Valovita lepenka lažja od vsake druge embalaže,
prišteduje torej mnogo poštinskih stroškov. — Valovita
lepenka, se da zavijati, žilava je, trajna in odporna,
ne krši se torej ob transportu tako lahko kakor tanki
leseni zaboji.

Edina dobaviteljica združenih avstrijskih tvornic
valovite lepenske za državo SHS.

Nadalje Vam dobavljamo iz mnogobrojnih s stroji
izvrstno opremljenih oddelkov naše

tvornice kartonaž

vse v obzir prihajajoče embalaže od lepenke in papirja.

Vse naše proizvode Vam dobavljamo po volji brez
tiska ali tiskano v knjigotisku, kamenotisku, enobar-
vno ali mnogobarvno, v najsolidnejši, najboljši
in najokusnejši izvedbi, kakor se proizvajajo že 24
let pri naši tvrdki:

Kromolitografska tvornica

Rožankowski i drug d. d.

Zagreb, Savska cesta br. 27 — 29.

Ustanovljeno leta 1898.

Telefon št. 4 — 30.